

TARTU RIIKLIKU ÜLIKOOLI  
ÜLDISE AJALOO KATEEDER.

SAKSA DEMOKRAATLIK VABARIIK  
SOTSIALISMI EHTAMISE TEEL (1958-1967)

DIPLOMITÖÖ

K a n e p, Asta  
Juhendaja : dots. Roots.



## SISSEJUHATUS.

Meie ajastu peamine iseärasus seisneb selles, et sotsialistlik maailmasüsteem on muutumas inimühiskonna arenemise otsustavaks teguriks.<sup>1</sup> Sotsialismi jõud ja võitmatuse on viimastel aastakümnetel tõestust leidnud hiigelulatuses heitlustes uue ja vana maailma vahel.<sup>2</sup> Kukkusid läbi imperialismi ja tema löögijõu - fašismi katsed sõjaga pidurdada ajaloo arengukäiku.<sup>3</sup> Imperialism osutus võimetuks tõkestama sotsialistlike revolutsioonide teed Euroopas ja Aasias, sotsialism kujunes maailmasüsteemiks.<sup>4</sup> Käesolevaks ajaks on sotsialismi teele asunud rohkem kui kolmandik kogu maailma elanikkonnast.<sup>5</sup> Viiekümneaastase arenguga on sotsialism NSV Liidus tõestanud oma üleoleku kapitalismist. NSV Liidu toetusel ja eeskujul ehitab sotsialismi terve rida maid, nende hulgas ka Saksa Demokraatlik Vabariik.

Alates 1949.-st aastast eksisteerib Saksamaal kaks erineva korraga riiki - Saksa Demokraatlik Vabariik ja Saksa Föderatiivne Vabariik. Saksa Demokraatlik Vaba-

---

<sup>1</sup> 1957. ja 1960. aastal Moskvast toimunud kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise dokumendid, Tallinn 1964, lk. 27.

<sup>2</sup> Sama, lk. 27.

<sup>3</sup> Sama, lk. 27.

<sup>4</sup> Sama, lk. 27.

<sup>5</sup> 1957. ja 1960. aastal ..... lk. 3.



riik on sotsialistlik riik, Saksa Föderatiivne Vabariik aga militaristlik-imperialistlik riik. Seega eksisteerib Saksamaal kaks vastandlikku ühiskondlikku süsteemi - kapitalistlik ja sotsialistlik süsteem.

Vaatamata sellele, et Saksa Demokraatlik Vabariik asub Euroopa südames ümbritsetuna imperialistlikust maailmast, vaatamata Saksamaa pinnal reaktsioonilise, militaristliku riigi - Saksa Föderatiivse Vabariigi - olemasolule, õnnestus Saksa Demokraatlikul Vabariigil asuda sotsialismi rajamise teele.

Käesoleva diplomitöö eesmärgiks on anda ülevaade sotsialismi aluste rajamisest ja sotsialismi laiahaardelisest ehitamisest Saksa Demokraatlikus Vabariigis. Põhilised küsimused, mis selle raames käsitlemist leiavad, on: majanduslik areng, haridus- ja kultuurielu ning sise- ja välispoliitika. Üldise majandusliku arenguga seoses on rõhutatud Vastastikuse Majandusliku Abistamise Nõukogu tööd, mis etendab Saksa Demokraatliku Vabariigi majanduses tähtsat osa. Töö on üles ehitatud Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei V, VI ja VII kongressi materjalidele.

Üldteoreetilistest teostest on leidnud töö kirjutamisel kasutamist "1957. ja 1960. aastal Moskvast toimunud kommunistlike ja töölispartei esindajate nõupidamiste dokumendid"<sup>1</sup>, milles antakse iseloomustus käes-

---

<sup>1</sup> 1957. ja 1960. aastail Moskvast toimunud kommunistlike ja töölispartei esindajate nõupidamiste dokumendid, Tallinn 1964.



olevale ajastule ja analüüsitakse kommunistlike ja töölispartei eesseisvaid ülesandeid.

Töö kirjutamisel on kasutatud veel järgmisi SSÜP dokumente: Walter Ulbrichti kõne "Sotsialismi programm ja SSÜP ajalooline ülesanne", "Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei programm"<sup>1</sup>, "Saksamaa Sotsialistlik Ühtsuspartei ja demokraatliku Saksamaa rahvusrinne"<sup>2</sup>, "Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei V kongress"<sup>3</sup>, "Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei VII kongress"<sup>4</sup> ja "Sotsialismimaade majandus arvudes"<sup>5</sup>. Nimetatud dokumentidest on saadud materjali majandusliku arengu, haridus- ja kultuurielu, sise- ja välispoliitika ning partei- ja riigiorganite töö kohta.

Majanduslike küsimuste käsitlemisel andis lisamaterjali teos "Saksa Demokraatlik Vabariik sotsialismi laiahaardelise ehitamise teel"<sup>6</sup>, milles on käsitletud majandusliku arengu tähtsamaid probleeme, eriti toorainete ja elektrienergia küsimust VMA Nõukogu raames. Tä-

- 
1. Вальтер Ульбрихт. Программа социализма и историческая задача СЕПТ. Программа социалистической единой партии Германии, Москва 1963.
  2. 20 лет СЕПТ. Документы социалистической единой партии Германии, Москва 1966.
  3. V съезд социалистической единой партии Германии, Москва 1959.
  4. VII съезд социалистической единой партии Германии, Берлин 1967.
  5. Экономика социалистических стран в цифрах, Москва 1962-1966.
  6. ГДР в период развернутого строительства социализма, Москва 1965.



helepanu on pööratud veel perspektiivsele planeerimisele. Teos "Saksa Demokraatliku Vabariigi rahvamajandus"<sup>1</sup> toob ära majanduslikud ülesanded, mis oli vaja lahendada sotsialismi võidu saavutamiseks ja annab ülevaate üksikute majandusharude arengust alates 1945. aastast kuni 1959. aastani. Töötootlikkuse kohta annab lisamaterjali artikkel "Ajakiri "Ühtsus" "Kommunisti" lehekülgedel"<sup>2</sup>. Siin tuuakse esile madala töötootlikkuse põhjused ja näidatakse teed töötootlikkuse tõstmiseks. Sama artikkel annab veel lisamaterjali ideoloogilise töö kohta.

Rahvamajanduse planeerimise ja juhtimise uue süsteemi kohta annab materjali Klaus Kremke artikkel "Majanduse planeerimine ja juhtimine Saksa Demokraatlikus Vabariigis"<sup>3</sup>. Siin käsitletakse perspektiivset planeerimist ja rõhutatakse juhtiva kaadri kvalifikatsiooni tõstmise vajadust. Artikkel käsitleb veel rahvaettevõtete ühenduse ja rahvamajanduse nõukogu tööd.

N.I. Ivanovi teos "Sotsialismimaade majanduslik koostöö ja vastastikune abi"<sup>4</sup> annab ülevaate VMA Nõu-

- 
1. Народное хозяйство ГДР .15 лет мирного развития, Москва 1961.
  2. Журнал "Айнехайт" на страницах "Коммуниста", "Коммунист" 1963 № 12.
  3. Клаус Кремке. Планирование и руководство хозяйством в ГДР, "Коммунист", 1965 № 10.
  4. Иванов, Н.И., Экономическое сотрудничество и взаимопомощь стран социализма, Москва 1962.



kogu tööst, käsitleb majanduslikke sidemeid, teaduslik-tehnilist koostööd ja väliskaubandust.

Sotsialistliku põllumajanduse kohta annab lisamaterjali N. Afanasjevi artikkel "Sotsialism ja talupoegkond"<sup>1</sup>. Artikkel selgitab põllumajandusliku tootmise kiire kasvu põhjused ja annab ülevaate I, II ja III tüübi kooperatiividest.

Välispoliitilise olukorra ja suhete kohta teiste riikidega annab materjali artikkel "Saksa Demokraatliku Vabariigi tähtsusest ja osast"<sup>2</sup>. Sise- ja välispoliitika kohta annab veel materjali "Aastaraamat" 1960, 1964-1967".<sup>3</sup>

## I

Sotsialismi aluste rajamine Saksa Demokraatlikus Vabariigis, Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei V kongress.

1958. a. juulis toimus SSÜP V kongress, mis tegi kokkuvõtte Saksa Demokraatliku Vabariigi arengust alates 1945. aastast. Kongress konstateeris, et sotsialismi aluste rajamine on lõpule viidud, on loodud tin-

---

<sup>1</sup> Афанасев, Н. Социализм и крестьянство ТДР "Коммунист", 1965 № 5

<sup>2</sup> О значении и роли ТДР "Новое время" 1967 № 16

<sup>3</sup> Ежегодник 1960, 1964-1967



gimused sotsialismi laiahaardeliseks ehitamiseks.<sup>1</sup>

1945.-1948. aastani, siis kui Saksamaa idaosa oli veel nõukogude okupatsioonitsoon, teostati seal antifašistlik-demokraatlikud ümberkorraldused, mille tulemusena likvideeriti monopolide võimutsemine ja junkrute maa-valdus.<sup>2</sup>

NSV Liidu taotluseks oli luua ühtne demokraatlik Saksamaa. Inglise-prantsuse ja ameerika imperialistlikud ringkonnad rikkusid aga Jalta ja Potsdami konverentsi otsuseid ning ühendasid 1949. aasta sügisel inglise-prantsuse ja ameerika okupatsioonitsoonid. Sellega loodi 21. septembril 1949. aastal Saksa Föderatiivne Vabariik.<sup>3</sup> Vastukaaluks Saksa Föderatiivse Vabariigi moodustamisele, moodustati nõukogude okupatsioonitsoonist 7. oktoobril 1949. aastal Saksa Demokraatlik Vabariik.<sup>4</sup> Seega eksisteerib alates 1949. aastast Saksamaal kaks riiki.

Saksamaa lõhestamisel olid rasked tagajärjed Saksa Demokraatliku Vabariigi majandusele. Saksa Demokraatlik Vabariik jäi ilma kivisöest ja metallurgiabaasist. Saksa Demokraatlikule Vabariigile jäi ainult 3% kivisöevarudest, 6% koksitoodangust, 1,3% malmitoodangust

- 
- |   |                                                               |        |
|---|---------------------------------------------------------------|--------|
| 1 | У съезд .....                                                 | Lk 175 |
| 2 | Кульбакин, В.Д. Очерки новейшей истории Германии, Москва 1962 | Lk 626 |
| 3 | Samas                                                         | Lk 535 |
| 4 | Samas                                                         | Lk 559 |



ja 7% terase sulatamisest.<sup>1</sup> Sõja eel oli Saksamaa lääneosas 80% mäetööstusest, 85% metallurgiast ja 69% masinaehitusest.<sup>2</sup> Seega põhimine osa rasketööstusest jäi läände. Saksamaa idaosas oli ainult ümbertöötlemise tööstus, oli kuni 60% tekstiilitööstuse masinate tootmisest, 40% tööpingitööstusest, 35% täppismehhaanikast ja optikast.<sup>3</sup> Selle tõttu esimestel aastatel peale sõda töötas idatsooni tööstus alakoormusega.

1950. aastal toimus SSÜP III kongress, mis tegi kokkuvõtte kaheaasta plaanist 1949-1950 aastani, nimetatud plaan täideti 1,5 aastaga. Kaheaasta plaan oli tähtsaks etapiks vabariigi metallurgiabaasi loomisel. Esimeseks sammuks oli Saksa Demokraatliku Vabariigi malmisulatamise tehase "Max Hütte" rekonstrueerimine ja metallurgiakombinaadi rajamine Württembergi Oderil.<sup>4</sup> Vaatamata rasketele töötingimustele õnnestus 1951. aastal mõlemad tehased käiku lasta. 1950. aastal oli rahvaettevõtete käes 68% tööstusest ja erasektori käes 32%.<sup>5</sup> Rahvaettevõtted kujunesid juba majanduses juhtivaks.

---

|   |                                  |         |
|---|----------------------------------|---------|
| 1 | Кульбакин, В.Д. Очерки .....     | L k 627 |
| 2 | Иванов, Н.И. Экономическое ..... | L k 171 |
| 3 | <del>Saksamaa</del>              | L k 172 |
| 4 | Кульбакин, В.Д. Очерки .....     | L k 627 |
| 5 | <del>Saksamaa</del>              | L k 627 |



Kaheaasta plaani eduka täitmise tagajärjel kasvatas töötajate materiaalne ja kultuuriline heaolu.

SSÜP III kongress kavandas direktiivid esimese viisaastaku kohta 1951-1955, nimetatud perspektiivplaan nägi ette likvideerida fašismi võimutsemise ja Saksamaa lõhestamise tagajärjed.<sup>1</sup>

Peatähelepanu pööras esimene viisaastak rasketööstusele, see kujunes nimetatud perioodil juhtivaks majandusharuks, sest sellest sõltusid teised tööstusharud. III kongress rõhutas veel Saksa Demokraatliku Vabariigi koostöö vajalikkust NSV Liidu ja teiste sotsialismimaadega.

1952. aasta juunis toimus Berliinis SSÜP II konverents, mis võttis vastu otsuse sotsialismi aluste rajamise kohta.<sup>2</sup> See tähendas tootmise tunduvalt laiendamist rahvamajanduse plaanide alusel, disproportsiooni kõrvaldamist ja erasektori koopereerimist nii tööstuses kui ka põllumajanduses.

1952. aastal tehti algust põllumajanduslike kooperatiivide rajamisega. Asudes sotsialismi aluste rajamisele Saksa Demokraatlik Vabariik lähtus NSV Liidu ja teiste sotsialismimaade kogemustest. Sotsialismi aluste rajamine Saksa Demokraatlikus Vabariigis oli seotud teatud raskustega: negatiivset mõju aval-

---

<sup>1</sup> Кульбакин, В.Д. Очерки .....

L k 629

<sup>2</sup> Samas

L k 632



das Saksamaa lõhestamine ja olukorra tegi keerulise-  
maks veel suhteliselt lahtine piir imperialistlikule  
maailmale. Vaatamata küllaltki raskele olukorrale ei  
kutsunud sotsialismi aluste rajamine Saksa Demokraat-  
likus Vabariigis esile erilist klassivõitluse terav-  
nemist. Oskuslikult tõmmati endiste ekspluataatorlike  
klasside esindajad kaasa sotsialismi ehitamisele, pea-  
miselt just kesk- ja väikekodanlus. Uus võte oli arvu-  
kate keskmiste ja väikeste kapitalistlike ettevõtete  
ümberkujundamine poolriiklikeks ettevõteteks. Eraette-  
võtjate oskusi kasutati edukalt sotsialismi ehitamise  
hüvanguks.

SSÜP lähtus oma poliitikas leninlikust õpetusest,  
et üleminekuperioodil kapitalismilt sotsialismile on  
töölisklassi ja tema partei side teiste mitteprole-  
taarsete elanike kihtidega otsustav maa ühiskondlikus  
arengus ning töölisklassi ja talurahva võimu tugevda-  
misel.<sup>1</sup> Keskkihte ei tohi eemale tõrjuda sotsialismi  
ehitamisel, neid on vaja töölisklassi poole tõmmata  
ja ümber kasvatada. Tuli luua neile sellised tingimu-  
sed, et nad veenduksid sotsialistliku korra kasulik-  
kuses ja ühineksid sellega. Taolise poliitika tagajär-  
jel eksisteerib Saksa Demokraatlikus Vabariigis mitme-  
partei süsteem. On olemas viis parteid. Juhtiv partei

---

I Герман Матерн. Многопартийная система  
в Германской Демократической Республике  
"ТМС" 1959 № 4



on SSÜP, mis tekkis 1946. aastal Saksamaa Sotsiaaldemokraatliku Partei ja Kommunistliku Partei ühinemise teel.

Peale SSÜP eksisteerib veel Saksamaa Demokraatlik Talurahva Partei, mis tekkis 1948. aastal, kui talurahva huvide väljendaja.<sup>1</sup> Selle partei ülesandeks oli töölisklassi ja talurahva liidu tugevdamine.

Saksamaa Rahvuslik-demokraatlik Partei loodi 1948. aastal, siia kuulus patriootlikult meelestatud väike- ja keskkodanlus ja ka osa endisi hitlerliku armee ohvitseride ja rahvussotsialiste.<sup>2</sup> Paljud selle partei liikmed olid sõja ajal juba seotud antifašistliku liikumisega.

Saksamaa Liberaal-demokraatlik Partei tekkis 1945. aastal pärast hitlerliku režiimi langust. Selle koosseisu läksid demokraatlikult häälstatud kesk- ja väikeettevõtjad ja väikekäsitöölised.

Saksamaa Kristlik-demokraatlik Liit tekkis 1945. aastal, siia koondus religioosne osa kesk- ja väikeettevõtjatest.<sup>4</sup> Partei juhiks oli Adenauer. Saksamaa lõhenemisel jagunes ka partei kaheks osaks. Kõik need parteid on koondunud rahvusrindesse. Neil on õigus osa võtta kõigi riiklikult tähtsate küsimuste arutamisega.

---

I Герман Матерн. Многопартийная .....  
 "ТМС" 1959 № 4

2 samas

3 samas

4 samas

Lk27

Lk28

Lk28

Lk28



misest ja nad on tõmmatud kaasa sotsialismi laiahaardelisele ehitamisele.

Sotsialismi aluste rajamisel saavutatud edusammud tekitasid hirmu sotsialismi vaenlaste hulgas, eeskätt Lääne-Saksamaa militaristlikes ringkondades. 17. juulil 1953. aastal tungisid inglise ja ameerika imperialistlike ringkondade poolt ette valmistatud provokaatorid Berliini demokraatlikku sektorisse. Nende eesmärgiks oli valla päästa sõda, alistada Saksa Demokraatlik Vabariik ja taastada seal kapitalism. Provokatsioon aga ebaõnnestus tänu Saksa Demokraatliku Vabariigi oma jõudude energilisele tegutsemisele ja NSV Liidu abile.

Sotsialismi aluste rajamine jätkus. 1954. aasta märtsis-aprillis toimus SSÜP IV kongress. Selleks ajaks oli partei tugevnenud ideoloogiliselt, poliitiliselt ja organisatsiooniliselt. Kongress tegi kokkuvõtte esimese viisaastaku täitmise tulemustest. Esimese viisaastaku jooksul loodi metallurgiabaas, laiendati masinate tootmist, arendati mäe- ja keemiatööstust.<sup>1</sup> Saksa Demokraatlik Vabariik sai oma metallurgiabaasi, mis varustab tööstust terase ja valtsmetalliga. Tunduvalt vähendati disproportsiooni majanduses, mille põhjustas Saksamaa lõhestamine. Tööstuse toodang ületas 2 korda 1936.a. kogu Saksamaa taseme.<sup>2</sup> 1955. aastal oli koope-

---

I Кульбакин, В.Д. Очерки ..... Lk 642  
 2 *Saksamaa* Lk 642



ratiivides 20% põllumajandusest.<sup>1</sup>

Esimese viisaastaku jooksul parandati tunduvalt elanikkonna materiaalseid ja kultuurilisi elutingimusi. Saksa Demokraatliku Vabariigi rahvusvaheline olukord muutus stabiilsemaks, diplomaatilised suhted loodi 12 riigiga.<sup>2</sup>

IV kongress rõhutas, et tunduv osa rahvamajandusest ja kogu riigivõim kuulub tööliisklassile, kes lõi kindla liidu töötava talurahvaga ja on tihedas koostöös kõigi progressiivsete jõududega - teadlaste ja kultuuritegelastega.

IV kongress võttis vastu partei uue põhikirja, milles rõhutati, et kõik parteiorganid valitakse salajase hääletamise teel.

Suurt tähtsust omas SSÜP IV kongressi poolt vastu võetud programmiline dokument "Tee saksa rahva eluliste küsimuste lahendamiseks".<sup>3</sup> Selles dokumendis rõhutati, et Saksamaa rahuarmastavad jõud nõuavad viivitamatult rahulepingu sõlmimist ja ühtse demokraatliku, rahuarmastava Saksamaa loomist. Samuti nõuti välismaiste okupatsioonivägede väljaviimist Saksamaalt ja tehti ettepanek kõigi Euroopa riikide rahulikuks koostööks.

SSÜP IV kongress kavandas veel direktiivid teise viisaastaku kohta aastateks 1956-1960, mille põhilised ülesanded olid elektrienergia ja pruunsöe tootmise

---

|   |                              |        |
|---|------------------------------|--------|
| 1 | Кульбакин, В.Д. Очерки ..... | Lk 642 |
| 2 | Samas                        | Lk 645 |
| 3 | Samas                        | Lk 640 |



ning keemiatööstuse laiendamine.<sup>1</sup> Põllumajanduse kogutoodangut kavatseti suurendada 17,3% ja põllumajanduslikest tööstest mehhaniseerida 70%.<sup>2</sup>

Seega kogu V kongressile eelneva perioodi jooksul Saksa Demokraatlik Vabariik saavutas märkimisväärsed edusamme kõigil elualadel. Visa tööga ületati hitlerliku sõja rasked tagajärjed ja hakati ehitama uut elu. Tehti ümberkorraldusi riigi majanduses, rajati rida uusi ettevõtteid ja rekonstrueeriti vanu. Ehitati sellised uued elektrijaamad, nagu StalinStadt, Kalbe ja Trattendorf.<sup>3</sup> II viisaastaku jooksul kindlustati elanike elatustaseme edasine tõus, lühendati tööpäeva 7,5-le tunnile, suurendati pensione ja kaotati kaardisüsteem.<sup>4</sup> Töötajate tulud kasvasid 2,8 miljardi marga võrra aastas. Põllumajandus sai kaasaegseid masinaid ja traktoreid. Edusamme tehti aatomienergia kasutamise alal rahulikuks otstarbeks. 1957. aastal alustati esimese aatomielektrijaama ehitamist.<sup>5</sup>

Kergetööstus suurendas väljalaset 1957-ks aastaks võrreldes 1950. aastaga 84%.<sup>6</sup>

---

|   |                              |        |
|---|------------------------------|--------|
| 1 | У съезд .....                | Lk 200 |
| 2 | Кульбакин, В.Д. Очерки ..... | Lk 647 |
| 3 | У съезд .....                | Lk 263 |
| 4 | самас                        | Lk 21  |
| 5 | самас                        | Lk 275 |
| 6 | самас                        | Lk 279 |



Rahvatarbekaupade tootmisel ja elanike varustamisel saavutati edu. Võrreldes 1955. aastaga tõusis mootorrataste tootmine 64%, sõiduautode tootmine 75%, mopeedide tootmine 690% ja televiisorite tootmine 460%.<sup>1</sup>

Ehitati uusi tehaseid, elumaju, linnu. Rajati uus tsemenditehas, asbesti- ja tellisetehas. Tehti algust kergete ehitusmaterjalide tootmisega.

Põllumajanduses olemasolevate tootmiskooperatiivide toodang tõusis, laiendati söödabaasi ja suurendati karja produktiivsust.

Vaatamata mainitud edusammudele märkis SSÜP V kongress ära terve rea puudusi, mis mõjusid pidurdavalt sotsialismi laiahaardelisele ehitamisele.

Keemiatööstuses vastutavad töötajad ei kindlustanud keemiatööstuse küllaldast arengut. Ei peetud kinni tähtsate objektide eksploatatsiooni andmise tähtaegadest, ei osutatud küllaldast tähelepanu keemiatööstuse aparaaditööstuse arengule, ei toodetud küllaldaselt mõõtmis- ja kontrollaparaate.<sup>2</sup>

Mõnedes suurtes keemiatööstuse ettevõtetes takistasid vanad juhtimismeetodid uute sotsialistlike juhtimismeetodite juurutamist. Keemikute, füüsikute ja inseneride ettevalmistamine keemiatööstuse vajaduseks polnud piisav.

I Y чебд .....

Lk 275

2 S a p a s

Lk 270



Viimastel aastatel saavutati masinaehituses edu uute tehnoloogiliste meetodite väljatöötamisel, seda kinnitas ka vastav näitus Leipzigis.<sup>1</sup> Kõik ettevõtted ei rakendanud aga uut tehnoloogiat, mida demonstreeriti näitusel. Paljud tehaste direktorid astusid välja kõrgema või keskeriõppeasutuse lõpetanud noorte spetsialistide töölevõtmise vastu, nad kaartsid diskussioone ettevõtetes. Masinaehituse arengut pidurdas asjaolu, et puudus koostöö erinevate tootmisharude ja riikliku plaanikomisjoni töö vahel, puudus kooskõlastatud planeerimine.

Kergetööstus ei suutnud veel elanikke piisavalt varustada, toodete sortiment oli ebarahuldav, soovida jättis kvaliteet ja alati ei vastanud tooted moele.

Ehitustegevus jäi maha sotsialismi rajamise üldisest tempost. 1957. aastal tuli ehitusse seisak, mis viis 1958. aasta I kvartalis ehitustööde katkemiseni.<sup>2</sup> See takistas elanike heaolu kasvu. Juhtivad organid ei pööranud küllaldast tähelepanu sotsialistliku sektori arengule ehituses. Industrialiseerimise tase oli madal, tugev erakapitalistlik sektor ja käsitsitöötamine mõjusid negatiivselt ehituse arengule.

Oli vaja astuda otsustavaid samme eraettevõtete

---

I у черезд .....

L k 270

2 samas

L k 283



koopereerimise suunas. Kuna kooperatiividel on paremad võimalused töö organiseerimiseks, kaasaegse teaduse ja tehnika saavutuste rakendamiseks, siis võimaldab kooperatiivide moodustamine tunduvalt töö parandamist ja ühtlasi ka tootlikkuse suurendamist. V kongressi poolt vastu võetud seitsmeaasta plaan (seitsmeaasta plaan kavandati esialgu viisaastakuna, kuid pärast muudeti) nägi ette tunduvalt ehitustegevuse laiendamist, seda oli aga võimalik saavutada üksnes sotsialistliku sektori tugevdamise teel. Ehituses tuli läbi viia ulatuslik industrialiseerimine ja kindlustada aastaringne töö. 1965-ks aastaks oli ette nähtud taastada purustatud linnade keskused, erilist tähelepanu oli vaja pöörata pealinna Berliini taastamisele.<sup>1</sup> Kasutusele tulid uued ehitusmaterjalid, nagu asbesttsement, kerge betoon, valmisdetailid ja mitmesugused kunstlikud materjalid. Seitsmeaastaku jooksul nähti ette ehitada kaks uusima tehnikaga varustatud elektrijaama Liebenau ja Fetšau, mis peaksid kujunema maailma suurimateks elektrijaamadeks, mis töötavad pruunsöega.<sup>2</sup>

Kõige raskemaks küsimuseks oli põllumajandus. Ajavahemikul 1954-1957 oli põllumajanduslike tootmis-kooperatiivide loomisel teatud seisak, mille põhjustasid revisjonistlikud vaated põllumajanduse sotsialist-

---

I      У члѣзд .....  
 2      самас

Lk 62

Lk 58



likule ümberkujundamisele.<sup>1</sup> Ebaõige arusaamine põllumajanduse koopereerimisest viis selleni, et ei leitud olevat vajalik osutada kooperatiividele igakülgset abi. Mõnel pool ei tõstetud üldse enam päevakorrale põllumajanduse kollektiviseerimise küsimust.

V kongressi üheks tähtsamaks küsimuseks oli põllumajanduse koopereerimise lõpuleviimine. Selle ülesande lahendamisele oli vaja kaasa tõmmata kogu talupoegkond, töölisklass ja riiklikud organid.

Peale sõda täitsid üksiktalundid oma ülesande - likvideeriti junkrute ja kapitalistide võim külas ja parandati elanike varustamist toiduainetega. Sotsialismi ehitamise perioodil aga ei suuda üksiktalundid rahuldada elanikkonna üha kasvavaid vajadusi, nad ei suuda saavutada nii kõrgeid tootmisnäitajaid kui kooperaatorid. Üksiktalunditel puuduvad võimalused laialdaseks põllumajanduse mehhaniseerimiseks. Et edukalt lahendada põllumajanduse ees seisvaid ülesandeid, oli vaja iga-aastalt soodustada kooperatiivide loomist. Olemasolevatele kooperatiividele ja riiklikele majanditele tuli osutada igakülgset abi, et neist kujuneksid eesrindlikud majandid. Talupojad pidid veenduma kooperatiivi eelistes ja vabatahtlikult astuma kooperatiividesse. Põllumajanduse koopereerimisega astus küla lähemale kultuursele elule, hakkas kaduma erinevus linna ja maa vahel. Põllumajanduslikes kooperatiivides oli vaja suurendada loomakasvatussaaduste tootmist, et alates 1963. aastast oleks



võimalik lõpetada loomakasvatussaaduste import.<sup>1</sup>

Tööstuse arengus oli Saksa Demokraatlikus Vabariigis alates IV kongressist esiplaanil keemiatööstus. Seitsmeaastaku jooksul pidi keemiatööstuse toodang kasvama 105% võrra, see on rohkem kui kogu tööstuse toodang tervikuna.<sup>2</sup> Tuli kasutada ära kohalik tooraine - pruunsüsi, kips, kaalium ja asendada naftakeemiat NSV Liidu nafta baasil. Laiendada keemilise kiu ja plastmassi tootmist. Ehitati uusi keemiatööstusettevõtteid ja laiendati vanu.

Masinaehituse tähtsamaks ülesandeks oli rahuldada rahvamajanduse vajadused kaasaegsete masinate ja seadmetega. Esmajoones oli vaja arendada tööpingitööstust, täppismehhaanikat ja optikat ning toota rohkem mõõtmis- ja reguleerimisaparaate.<sup>3</sup> Masinaehitus pidi andma kõige kaasaegsemaid aparaate ja masinaid, et oleks võimalik laialdaselt arendada tootmise mehhaniseerimist ja automatiseerimist.

Kergetööstuses tuli põhilist tähelepanu pöörata toodete kvaliteedi tõstmisele.

Et elanike varustamist parandada, oli vajalik suurendada kõrgekvaliteedilise puuvilla ja villa importi.

Seitsmeaasta plaanis kuvandati ka tööstuse rekonstrueerimise plaan. Et kasutada paremini uusimaid teaduse

---

|   |                          |         |
|---|--------------------------|---------|
| I | У съезд .....            | Lk. 101 |
| 2 | Народное хозяйство ..... | Lk. 206 |
| 3 | У съезд .....            | Lk. 56  |



ja tehnika saavutusi, oli vajalik sotsialistlik tootmine spetsialiseerida - luua sotsialistlikud suuretted.<sup>1</sup>

Majanduslike ülesannete lahendamisel etendas tähtsat osa töö-tootlikkuse tõstmine. Et tõsta töötootlikkust, oli vaja laialdasemalt kasutada uusimaid teaduse ja tehnika saavutusi. Saksa Demokraatlikus Vabariigis tehti palju teaduse arendamiseks. Loodi Teadusliku Uurimise Nõukogu, mille saavutused on tuntud ka väljaspool vabariigi piire.

Sotsialismi võidu saavutamiseks oli vajalik riigiparaadi töö kvaliteetne parandamine ja üha laialdasem töötava rahva kaasatõmbamine riigi ja rahvamajanduse juhtimisele.<sup>2</sup> Juhtivatelt töötajatelt nõuti tihedat sidet igapäevase eluga, nad pidid tundma meie ühiskonna arengut ja selgitama seda elanikele. Nad pidid aitama elanikel lahendada eluliselt tähtsaid küsimusi. Et paremini kursis olla tootmisega, siirdusid mitmed juhtivad töötajad ise põllumajandusse või tööstusse, töötasid seal teatud aja mõnes brigaadis, õppisid ise ja aitasid tööd paremini organiseerida. Kasu oli mõlemapoolne.

Sotsialismi võit ja püstitatud suured ülesanded nõuavad partei edasist tugevdamist. See tähendab nõuete suurendamist parteile ja igale partei liikmele.

---

I Народное хозяйство .....

L k 210

2 Форпост социализма на западе,

Москва 1959

L k 33



Kogu parteitöö peab baseeruma kõrgel ideoloogilisel ja organisatsioonilisel tasemel. Partei peab olema võimeline juhtima masse, selgitama sotsialismile ülemineku probleeme, organiseerima plaanipärast teaduslik-tehnilise taseme tõstmist, pidama diskussioone ideoloogia ja kultuuri alal.<sup>1</sup>

Tähtsaks faktoriks sotsialismi ehitamisel on kõigi klasside ja üldse kogu elanikkonna teadlikkuse tõstmine. Inimeste teadlikkus tuleb viia vastavusse tema koha ja osaga arenevas sotsialistlikus ühiskonnas. Sotsialistliku teadlikkuse kasvatamise probleem on esmajärgulise tähtsusega parteitöö massides. Inimesi tuleb kasvatada töötama sotsialistlikult - kasutama ökonoomselt materjali, aega ja arendada sotsialistlike suhteid töötajate vahel.

Sotsialismi ehitamine nõuab õppe- ja kasvatustöö ümberkorraldamist üldhariduslikus koolis. Kool on vaja ümber kujundada sotsialistlikuks kooliks. Alates IV kongressist on partei pidevalt pööranud tähelepanu noorte kasvatamisele. Paljudes koolides on hakatud katseteliseltsisse viima polütehnilist õpetust, et tutvustada õpilasi sotsialistliku tootmisprotsessiga ja siiduda õpetamist eluga.<sup>2</sup> On vaja lahti saada usulistest eelarvamustest, et õpilastest kujuneksid aktiivsed sotsialismi ehitajad. V kongress rõhutas, et viimasel

---

I Форпост .....

Lk 33

2 У съезд .....

Lk 344



ajal on kool ja haridus kippunud maha jääma üldisest ühiskondlikust arengust. Negatiivset mõju avaldasid revisjonistlikud vaated mõningate pedagoogide hulgas. Juhtivatel hariduse alal töötajatel polnud küllaldast arusaamist sotsialismi ehitamise ajaloolisest paratamatusest ja jõudude muutumisest sotsialismi kasuks. Sellepärast ei võtnud nad kohe otsustavat kurssi sotsialismi kasuks. Partei Keskkomitee 30. pleenum oli pöördepunktiks, mis pani aluse sotsialistlikule kasvatustööle Saksa Demokraatlikus Vabariigis.<sup>1</sup> Rõhutati, et lapsed tuleb kasvatada veendunud sotsialistideks, valmistada hästi ette tööks sotsialistlikus ühiskonnas. Selleks otsustati, et alates 7. klassist tuleb igal õpilasel töötada üks päev nädalas tööstuses või põllumajanduses.

Sotsialismi areng on tihedalt seotud teaduse arenguga. Töö teaduslikes uurimisasutustes peaks rohkem tegelema sotsialismi ehitamise probleemidega, et uued teaduslikud saavutused leiaksid kohe tee tootmisse. Teaduslik-tehniline progress kõigil elualadel sõltub kvalifitseeritud kaadri ettevalmistamisest. Teaduslik uurimistöö ja kogu hariduse areng jäi maha sotsialismi arengu vajadustest. See mahajäämine oli tingitud kodanliku ideoloogia tungimisest mõnedesse teadusharudesse. Partei selgitas avalikult sotsialismi perspektiive Saksa maal ja kogu maailmas. See viis partei mõju kasvule teaduslikes asutustes.



Partei püstitas kõrgemate õppeasutuste ja teaduslike asutuste ette järgmised ülesanded: 1) kogu õppe- ja teaduslik uurimistöö peab olema tihedalt seotud sotsialistliku praktikaga ja aktiivselt toetama töölisklassi, töötava talurahva ja intelligentsi võitlust sotsialistliku rahvamajanduse edasiarendamise eest; 2) teaduslik õppe- ja uurimistöö peab olema tõstetud kaasaegse teaduse ja tehnika tasemele; 3) võitluse käigus reaktsiooniliste teooriate, väikekodanlike ja ebateaduslike vaadetega saavutada teadusliku sotsialismi ideede üleolek.

Sotsialistlikes ümberkorraldustes kultuurialal on vaja partei juhtivat osa. See on eriti tähtis Sakamaal, kus areneb võitlus kahe kultuuri vahel erineva korraga riikides. Kultuuritöötajatele heideti ette nõrka sidet eluga, ebaõiget arusaamist sotsialismi võidu seaduspärasustest.<sup>2</sup> Paljudel tekkis ettekujutus, et Saksamaa ühendamine võib toimuda ilma klassivõitluseta sotsialismi ehitamise aeglustamise või isegi sotsialismi ehitamisest loobumise teel.<sup>3</sup> Põhjuseks oli see, et kultuuritegelased ei tundnud marksistlik-leninlikku teooriat, ei osanud õigesti hinnata kaasaegset olukorda, ei mõistnud kultuurirevolutsiooni.<sup>4</sup> Et kiiresti ületada mahajäämus kultuuri alal, kavandas partei järgmised ülesanded, et selgitada kultuuritöötajatele meie

---

|   |               |         |
|---|---------------|---------|
| 1 | У члeзд ..... | lk. 353 |
| 2 | samas         | lk. 355 |
| 3 | samas         | lk. 356 |
| 4 | samas         | lk. 357 |



sotsialistliku ühiskonna perspektiivi, diskussioonide teel teha selgeks sotsialistliku moraali ja eetika printsiibid, valgustada sotsialistlikke suhteid inimeste vahel, selgitada sotsialistliku realismi olemust.<sup>1</sup> Kirjanduse ja kunstiteosed peavad kujunema massiliseks kasvatusvahendiks.

Üldkokkuvõttes määras V kongress ära põhimise majandusliku ülesande - suhteliselt lühikese ajaga saavutada rahvamajanduse selline arengutase, et oleks tõestatud Saksa Demokraatliku Vabariigi sotsialistliku korra üleolek Lääne-Saksamaa kodanlik-reaktsioonilisest korrast.<sup>2</sup> Selle põhilise majandusliku ülesande lahendamine on tähtis faktor kahe erineva maailmasüsteemi vahelises võitluses. V kongress teoreetiliselt põhjendas sotsialismi võidu võimaluse ja vajaduse Saksa Demokraatlikus Vabariigis ja formuleeris praktilised ülesanded, mis oli vaja lahendada sotsialismi ehitamise lõpule viimiseks.<sup>3</sup>

Sotsialism saavutas küllaltki lühikese ajaga suuri edusamme terves reas maades, siinhulgas ka Saksa Demokraatlikus Vabariigis. Saavutatud edu sõltub suurel määral NSV Liidu abist ja kogu sotsialismileeri maade koostööst. Plaanipärane rahvusvaheline tööjaotus sotsialis-

---

|   |                              |         |
|---|------------------------------|---------|
| 1 | У съезд .....                | lk. 359 |
| 2 | Кульбакин, В.Д. Очерки ..... | lk. 652 |
| 3 | У съезд .....                | lk. 48  |



mimaade vahel toimub Vastastikuse Majandusliku Abistamise Nõukogu kaudu, mis koordineerib rahvamajanduse plaanid ja teostab tootmise koopereerimist.<sup>1</sup> Rahvusvaheline koostöö tootmise spetsialiseerimise ja koopereerimise alal, mis areneb sotsialistlike maade vahel sotsialistlike tootmissuhete alusel, on liikumapanevaks jõuks, mis veelgi kiirendab tootlike jõudude arengut neis maades.<sup>2</sup> Kui kapitalistlik rahvusvaheline tööjaotus toimub stiihiliselt, ühiskondliku tootmise anarhia tingimustes, teravas konkurentsisis, kusjuures ei arvestata üksteise huviseid ega ei peeta kinni võrdõiguslikkuse printsiibist, siis tööjaotus sotsialismimaade vahel toimub plaanipäraselt ja vastab sotsialismi majandusseadustele. Sotsialismimaade vaheline tööjaotus arvestab iga maa looduslike tingimusi, materiaal-tehnilisi ja inimressursse.<sup>3</sup> Planeerimisel arvestatakse iga maa võimalusi ja vajadusi. Sellistes tingimustes iga sotsialistlik riik spetsialiseerub nende toodete või produktide tootmisele, milleks vastaval maal on eriti soodsad tingimused. Sotsialismimaad, teostades omavahelist koostööd, ei isoleeri end ülemaailmsest kapi-

---

|                                               |       |
|-----------------------------------------------|-------|
| <sup>1</sup> Иванов, Н.И. Экономическое ..... | lk.4  |
| <sup>2</sup> Народное хозяйство .....         | lk.70 |
| <sup>3</sup> Иванов, Н.И. Экономическое ..... | lk.4  |



talistlikust turust. Lähtudes kahe süsteemi rahuliku kooseksisteerimise leninlikust printsiibist, on sotsialismimaadel ka tihedad sidemed kapitalistlike riikidega võrdõiguslikkuse ja vastastikkuse kasu saamise alusel. Edukalt teostatakse koostööd ka majanduslikult mahajäänud ja koloniaalikest vabanenud maadega. Saksa Demokraatlik Vabariik kuulub VMA Nõukogu liikmeks ja kõik ülalpool nimetatud põhimõtted on maksvad ka tema kohta. Saksa Demokraatlik Vabariik veab välja peamiselt masinaid, aparate metallilõikamiseks ja sepatöödeks, energeetika ja elektrotehnika aparate, auruturbiine, diisleid, kaevanduse töövahendeid, naftatöötlemisriistu, vedureid, elektrivedureid, raudteevaguneid, aurikuid, autosid, traktoreid, põllumajanduslikke masinaid, keemiatooted ja laiatarbekaupu.<sup>1</sup>

Tihedad kaubanduslikud sidemed on NSV Liiduga, Tšehhoslovakkia, Poolaga, Ungariga, Rumeeniaga ja Bulgaariaga. Kaubavahetus Tšehhoslovakkia suurennes 1959. aastal 5 korda võrreldes 1950. aastaga.<sup>2</sup> Ungarist saab Saksa Demokraatlik Vabariik põllumajandus-<sup>oli</sup>saadusi ja transportvahendeid, peamiselt busse, Rumeeniast naftat, Bulgaariast maaki, tubakat, sigarette, värsket ja konserveeritud puu- ja juurvilja.

VMA Nõukogu raames osutavad arenenud maad abi nõrgalt arenenud maadele. Sel teel on võimalik sotsialismimaade arengut ühtlustada.

---

<sup>1</sup> Иванов, Н.И. Экономическое ..... lk. 143

<sup>2</sup> samas lk. 145



Saksamaa lõhestamise tagajärjel tekkinud disproportsioon areneva ümbertöötlemise tööstuse ja ebapiisava toorainete baasi vahel aetas Saksa Demokraatliku Vabariigi majanduse suurtesse raskustesse. Olukorraga tegi veel keeruliseks see, et Saksa Föderatiivne Vabariik võttis täiesti vaenuliku hoiaku Saksa Demokraatliku Vabariigi suhtes ja takistas igati majanduslikke suhteid kahe riigi vahel. Ainult Nõukogude Liidu ja teiste sotsialismimaade abiga suudeti taastada ja kindlustada Saksa Demokraatliku Vabariigi majandus ja säilitada poliitiline iseseisvus.<sup>1</sup>

Nõukogude Liit on andnud Saksa Demokraatlikule Vabariigile rahalist abi, tooraineid, tööstustooteid. Nõukogude Liidu tehnilise abiga on ehitatud Eisenhüttenstadti metallurgiakombinaat - põhiline riigi mustmetallurgia baas.<sup>2</sup>

NSV Liidu tehnilise abiga ja projekteerimisel on ehitatud aatomielektriijaam võimsusega 1000 kW.<sup>3a</sup> NSV Liidu abiga on ehitatud Saksa Demokraatliku Vabariigi suurim naftadestilleerimise vabrik Oderil, mis töötab NSV Liidu nafta baasil.<sup>4a</sup> NSV Liiduga on sõlmitud leping koostööks keemiatööstuse alal; NSV Liit andis vajalikke materjale keemiatööstuse rekonstrueerimiseks, Saksa Demokraatlik Vabariik pidi aga vastu andma kee-

---

|   |                                  |         |
|---|----------------------------------|---------|
| I | Иванов, Н.И. Экономическое ..... | lk. 172 |
| 2 | samas                            | lk. 172 |
| 3 | samas                            | lk. 172 |
| 4 | samas                            | lk. 172 |



miatööstuse tooteid. Saksa Demokraatlik Vabariik annab tehnilist abi ka teistele maadele. Tema abiga on rajatud Albaanias kalakonservitehas ja automaattelefonijaam, Bulgaarias on ehitatud külmutusseadmed, kumimis- ja õmblusvabrikuid, Poola sai tsemendi-, klaasi- ja lubjatööstuse seadmeid, Rumeenia sai seadmeid väävelhappe tootmiseks ja elektriijaama ehitamiseks.<sup>1</sup> Mongooliasse Ulan-Batorisse ehitatakse Saksa Demokraatliku Vabariigi abiga lihakombinaat.

NSV Liit ekspordib Saksa Demokraatlikku Vabariiki, Ungarisse, Poolasse ja Tšehhoslovakkiasse naftat. Nafta transportimine raudteel ja teiste veokitega on tülikas ja kallis. Seega otsustati VMA Nõukogu X istungil Prahas 1958. aastal ehitada ühendatud naftajuhe, mis viib naftat NSV Liidust Saksa Demokraatlikku Vabariiki, Poolasse, Ungarisse ja Tšehhoslovakkiasse.<sup>1</sup> Naftajuhe algab Volga tagant, läbib NSV Liidu Euroopa osa ja Valge-Venes jaguneb kaheks haruks: põhjapoolne haru viib naftat Saksa Demokraatlikku Vabariiki ja Poolasse, lõunapoolne haru Tšehhoslovakkiasse ja Ungarisse.<sup>2</sup> Naftajuhtme üldpikkus ületab 4000 km.

Saksa Demokraatlik Vabariik kasutab laialdaselt NSV Liidu teaduslik-tehnilisi kogemusi. NSV Liidu kogemuste kasutamine ehituskonstruktioonide, sildade

---

|   |                                  |         |
|---|----------------------------------|---------|
| I | Иванов, Н.И. Экономическое ..... | lk. 204 |
| 2 | s a m a s                        | 258     |
| 3 | s a m a s                        | 210     |



ja aurikute ehitamise alal andis Saksa Demokraatlikule Vabariigile 1957. aastal 1,5 miljonit marka ökonoomiat.<sup>1</sup> 30-40% suurendas töötootlikkust NSV Liidu kogemuste kasutamine armatuuri keevitamisel ehitustel.<sup>2</sup> NSV Liit kasutas Saksa Demokraatliku Vabariigi kogemusi keemilise kiu tehaste ehitamisel. Mõlema maa vahel vahetatakse vastastikku teaduslikke töötajaid ja spetsialiste. 1959.a. novembris sõlmiti NSV Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi vahel pikaajaline kaubaleping 1960-1965.a.<sup>3</sup> Nimetatud kaubalepinguga on Saksa Demokraatlik Vabariik esikohal NSV Liidu kaubavahetuses, ta ekspordib NSV Liitu masinaid ja aparaate 16 miljardi rubla eest. Siia kuuluvad külmutusvagunid, reisivagunid, reisi- ja kalapüügilaevad, keemia-, kerge- ja toiduainetetööstuses vajalikud aparaadid.<sup>4</sup> Saksa Demokraatliku Vabariigi majanduses on VMA Nõukogu etendanud väga tähtsat osa, on aidanud tal üle saada disproportioonist, mille põhjustas Saksamaa tükeldamine, on aidanud teda varustada kütte ja toorainetega.

Sotsialismi aluste rajamine toimus Saksa Demokraatlikus Vabariigis küllaltki rasketes tingimustes. Kuni 1961. aasta 13. augustini oli piir avatud, seoses sellega toimus äge klassivõitlus lääne-saksa imperialisti-

---

|   |                                  |        |
|---|----------------------------------|--------|
| I | Иванов, Н.И. Экономическое ..... | lk.232 |
| 2 | samas                            | lk.232 |
| 3 | Ежегодник 1960                   | lk.234 |
| 4 | Иванов, Н.И. Экономическое ..... | lk.133 |



de ja militaristidega.<sup>1</sup> Lääne-Saksamaa militaristlikud ringkonnad takistasid kauplemist mõlema Saksa riigi vahel, spekulereisid valuutaga, meelitasid Lääne-Saksamaale teadlasi ja spetsialiste, teostasid Berliini lääne-sektoris spionaaži. Piiri sulgemisega olukord muutus normaalsemaks. Saksa Föderatiivne Vabariik on võtnud tarvitusele kõik abinõud, et takistada sotsialismi ehitamist Saksa Demokraatlikus Vabariigis, kuid senini pole see tal õnnestunud tänu sotsialismileeri valvsusele.

Rahvusvaheline olukord SSÜP V ja VI kongressi vahel kujunes sotsialismi kasuks. Eksisteerib ja tugevneb sotsialismi maailmasüsteem, mis määrab maailma edasise arengu. Kapitalistlik süsteem on jõudnud kolmandasse kriisistaadiumi.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongress, mis toimus 1961. aastal ja selle poolt vastu võetud programm näitasid, et sotsialismileeri majanduslik, teaduslik ja sõjaline võimsus on tunduvalt kasvanud. Jõude vahetõrge on muutunud sotsialismi kasuks. Siin on etendanud tähtsat osa koloniaalsüsteemi kokkuvarisemine.

SSÜP V ja VI kongressi vahelisel perioodil tekkis 30 uut riiki, need heitsid endalt kolonialismi ikke ja ehitavad uut elu.<sup>2</sup> Imperialism teeb kõik, et koloniaal-

---

<sup>1</sup> Вальтер Ульбрихт. Программа ..... lk. 265

<sup>2</sup> samas lk. 16



võimu säilitada: ta püüab rakendada uusi koloniaalse ekspluateerimise vorme, nagu neokolonialism, mario-netlike valitsejate võimule upitamine, kuid see pole õnnestunud. USA agressiooni Kuuba vastu ajas nurja kogu progressiivne maailm, mille eesotsas on NSV Liit. Kuuba kriis näitas selgelt, et rahvusvahelisi tüliküsimusi on võimalik lahendada rahulikul teel.

Euroopas hoiab olukorra pineva Lääne-Saksamaa ja Lääne-Berliini küsimus. Lääne-Berliin on kujunenud sabotaaži ja spionaažikoldeks sotsialismimaade vastu. Juba 1952. a. NSV Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi valitsus tõstsid esile rahulepingu printsiibid, mille alusel oleks võimalik Saksamaa ühendada kui rahuarmastav riik. Sama küsimus tõsteti üles ka SSÜP IV ja V kongressil, kuid tulemusteta. Saksa Föderatiivne Vabariik ei ilmuta mingit huvi Saksamaa ühendamise vastu, vaid vastupidi, püüab lõhet veelgi süvendada.



II Saksamaa Sotsialistliku Uhtsuspartei  
VI Kongress - sotsialismi laiahaar-  
delise ehitamise kongress.

Tähtsaks sündmuseks saksa rahvale oli SSUP VI Kongress, mis toimus 15.-21.jaanuarini 1963.aastal Berliinis. Kongressil võeti vastu uus programm, mis määrab<sup>3</sup> kindlaks sotsialismi laiahaardelise ehitamise ülesanded Saksa Demokraatlikus Vabariigis. Kongress kinnitas seitsmeaasta plaani, mis näitas ära majandusliku arengu ülesanded ja suunad 1964 - 1970.aastani, võttis vastu ka uue partei põhikirja.

SSUP VI kongressil oli seoses uue programmi ja seitsmeaastaplaaniga lahendada kolm tähtsat küsimust : rahuliku kooseksisteerimise kindlustamine kahe Saksa riigi vahel, vabariigi majanduse edasine areng ja uue ajastu inimese kasvatamine.<sup>1</sup>

SSUP juhindub oma poliitikas erineva korraga riikide rahuliku kooseksisteerimise leninlikust poliitikast.<sup>2</sup> Mõned dogmaatikud väidavad, et rahulik kooseksisteerimine tähendab imperialismivastasest võitlusest loobumist.

---

<sup>1</sup> Программа развернутого строительства социализма на немецкой земле "Коммунист" 1963 № 10 lk.108

<sup>2</sup> Вальтер Ульбрихт, Программа ..... lk.277



Saksa Demokraatlik vabariik teostab küll rahuliku koos-  
eksisteerimise poliitikat, kuid see ei tähenda sugugi  
loobumisest võitlusest imperialismi vastu.<sup>1</sup> Rahulik koos-  
eksisteerimine on üks klassivõitluse vorme võitluses ka-  
pitalismi ja sotsialismi vahel. See võitlus toimub kahe  
vastandliku süsteemi vahel poliitika, majanduse ja kultuu-  
ri valdkonnas. Samal ajal kui Saksa Demokraatlik Vaba-  
riik võitleb rahuliku kooseksisteerimise eest, Lääne-Sak-  
samaa agressiivsed ringkonnad teostavad imperialistlikku-  
-ekspansionistlikku poliitikat, õhutavad uut sõda.

*Lääne-*  
(Saksa militaristide revanšistlikud taotlused on  
suunatud eeskätt Saksa Demokraatliku Vabariigi vastu. SSÜP  
esmane ülesanne on tugevdada võitlust Lääne-Saksamaa sõja-  
liste avantüüride vastu. Meie ajastu põhiküsimuseks on  
sõja ja rahu küsimus, SSÜP tahab jäädavalt kõrvaldada sõ-  
jaohu saksa rahva elust.<sup>2</sup> Käesoleval momendil on Lääne-  
-Berliin ja Lääne- Saksamaa suurimateks hädaohu kolleteks,  
mis ähvardab <sup>val</sup> Euroopa julgeolekut,<sup>3</sup> ja SDV riiginõukogu  
esimehel Walter Ulbrichtil on õigus püstitada küsimus :  
sõjast on möödunud juba 18 aastat, milleks peavad Ameerika

---

<sup>1</sup> Вальтер Ульбрихт, Программа ..... lk. 40

<sup>2</sup> Программа развернутого строительства социа-  
лизма на немецкой земле "Коммунист" 1963 № 10 lk. 111

<sup>3</sup> Вальтер Ульбрихт. Программа социализма и  
историческая задача ТДР "Правда" 1963  
16. январь.



ka Uhendriikide, Inglismaa ja Prantsusmaa säilitama Lääne-Berliinis okupatsioonirežiimi, mis õigusega on siin NATO väed, mis õigusega kasutatakse Saksa Demokraatliku Vabariigi ühendusteid Berliini pääsemiseks?<sup>1</sup>

Saksa Demokraatlik Vabariik on korduvalt pöördunud Bonni valitsuse poole, et küsimust rahulikult reguleerida, kuid igakord on see ebaõnnestunud Bonni valitsevate ringkondade süü tõttu. Saksa Demokraatliku Vabariigi ettepanek oleks - luua Lääne-Berliinist neutraalne vabarinn, likvideerida okupatsioonistatuut ja NATO baasid, NATO vägesid võiksid Berliinis asendada URO väed.<sup>2</sup> Sobiv vorm mõlema maa ühendamiseks oleks konföderatsioon, siia kuuluksid Saksa Demokraatlik vabariik, Saksa Föderatiivne Vabariik ja vabalinn Lääne-Berliin.<sup>3</sup> Konföderatsioon põhineks mõlema Saksa riigi ja Lääne-Berliini üheõiguslusel ja suveräänsusel. Ei ole vajalik riigikorra muutmine ega keskne võim kõigi kolme üle. Konföderatsiooni organid lahendaksid ühiselt järgmisi ülesandeid : kindlustaksid rahulepingu nõuete täitmist, massilise hävitamise relvade keelamist, igasugusest sõjategevusest ja sõjalistest blokkidest loobumist.<sup>4</sup> Uhtlasi kind-

---

|   |                                   |         |
|---|-----------------------------------|---------|
| 1 | Вальтер Ульбрихт. Программа ..... | lk. 21  |
| 2 | samas                             | lk. 25  |
| 3 | samas                             | lk. 278 |
| 4 | samas                             | lk. 278 |



lustaks<sup>id</sup> sõjalise neutraliteedi ja täieliku desarmeerimise. Konföderatsiooni loomisega koordineeritakse Saksa riikide ja Lääne-Berliini osavõttu rahvusvahelistest organisatsioonidest, kindlustatakse normaalsed suhted mõlema Saksa riigi vahel majanduse, kaubanduse, kultuuri, teaduse, tehnika ja spordi alal.<sup>1</sup>

Need oleksid esimesed sammud lõhe likvideerimise suunas Saksamaal, millele võiks lõpuks järgneda täieliku riikliku ühtsuse taastamine. Sel teel oleks võimalik luua kahe Saksa riigi vahel normaalsed suhted, likvideerida Saksamaa lõhestatus, mis on toonud kahju kogu saksa rahvale ja eriti Saksa Demokraatlikule Vabariigile.

Rahvusvaheliste suhete valdkonnas püstitab Saksa Demokraatlik Vabariik oma poliitikas järgmised ülesanded : koos kõigi rahuarmastavate jõududega teeb kõik selleks, et vältida sõda ; astub välja kasulike rahvusvaheliste suhete eest, taotleb kõigi sõjaliste blokkide likvideerimist, "külma sõja" õhutamise ja vaenuliku propaganda lõpetamist riikide vahel, kõigi välismaiste sõjaliste baaside likvideerimist.<sup>2</sup> Toetab täielikku des-

---

<sup>1</sup> Вальтер Ульбрихт. Программа ..... lk.278

<sup>2</sup> samas lk.279



armeeringimist range rahvusvahelise kontrolli all, toetab ja tugevdab rahvusvahelist töölisliikumist, mis on suunatud imperialistide sõjapoliitika vastu.<sup>1</sup> Toetab kõiki organisatsioone ja parteisid, mis võitlevad sõja vastu, aitab kaasa selleks, et laiendada rahvusvahelist koostööd teaduse, tehnika, kultuuri ja spordi alal.<sup>2</sup>

SSÜP astub välja võrdõigusliku koostöö eest Aasia, Aafrika ja Ladina-Ameerika maadega, kes võitlevad oma riikliku sõltumatuse ja majandusliku vabanemise eest. Ta toetab noorte rahvusriikide neutraliteedi poliitikat ja osutab neile igakülgset abi, taotleb rahu-likke ja normaalseid suhteid kõigi kapitalistlike riikidega.

SSÜP suunab kõik jõupingutused sellele, et kõik rahvusrinde parteid, kõik ühiskondlikud organisatsioonid ja riiklikud organid oleksid valvsad agressiivsete ringkondade ja rahu vaenlaste suhtes, paljastaksid õigeaegselt sõjaliste avantüüride kaitsjaid, võtaksid kasutusele abinõud, et kindlustada rahu.<sup>3</sup>

Saksa Demokraatliku Vabariigi välispoliitika kõigutamatuks printsiibiks on sotsialistlik internatsio-

---

|   |                                   |         |
|---|-----------------------------------|---------|
| I | Вальтер Ульбрихт. Программа ..... | lk. 279 |
| 2 | sama s                            | lk. 279 |
| 3 | sama s                            | lk. 280 |



nalism, kindel sõprus NSV Liiduga ja teiste sotsialismimaadega, solidaarsus noorte rahvusriikidega ja rahvaste enesemääramise õiguse austamine ja tunnustamine.

Peale VI Kongressi on Saksa Demokraatlik Vabariik astunud rea praktilisi samme oma rahuarmastava poliitika realiseerimiseks ja kahe Saksa riigi lähendamiseks. 1963. aasta juunis tegi valitsus Soome presidendile Kekkonenile ettepaneku luua Põhja-Euroopas aatomivaba tsoon<sup>1</sup>. 24. novembril 1963. aastal andis Saksa Demokraatliku Vabariigi valitsus ÜRO Peaassamblee XVIII istungjärgule läkituse desarmeerimise kohta<sup>2</sup>. Selles avalduses Saksa Demokraatlik Vabariik toetas täielikult NSV Liidu ettepanekut sõlmida mittekallaletungi pakt NATO liikmesriikide ja Varssavi lepingu osaliste riikide vahel. Saksa Demokraatlik Vabariik tegi veel ettepaneku, et mõlemad Saksa riigid loobuksid aatomirelvastusest ja lepiksid kokku sõjaliste kulutuste kärpimise suhtes.

Neid väärtuslikke ettepanekuid pole aga suudetud realiseerida Lääne-Saksamaa valitsevate ringkondade süütöttu.

17. detsembril 1963. a. Saksa Demokraatliku Vabariigi initsiatiivil sõlmiti Lääne-Saksamaa senatiga esi-

I Ежегодник 1964 ..... lk. 244

2 - samas- lk. 244



mene leping, see andis Lääne-Berliini elanikele õiguse külastada pühade ajal omakseid demokraatlikus Berliinis.<sup>1</sup>

Kui võrrelda kahe Saksa riigi välispoliitikat, siis põrkab siin kokku kaks joont - ühelt poolt võitlus rahu ja desarmeerimise, rahuliku kooseksisteerimise ja rahvaste sõpruse eest, teiselt poolt imperialistlik sõjaettevalmistamise poliitika, sõjaliste ähvarduste, revansismi, relvastumise võidujooksu ja neokolonialismi poliitika.<sup>2</sup>

VI kongress märkis ära edusammud, millised Saksa Demokraatlik Vabariik saavutas partei ja töölisklassi juhtimisel sotsialismi aluste rajamisel. Saksa rahvas ületas edukalt kõik sõja tõttu tekkinud raskused ja hakkas ehitama uut elu.

---

|   |                                   |         |
|---|-----------------------------------|---------|
| I | Ежегодник 1960 .....              | lk. 244 |
| 2 | Вальтер Ульбрихт. Программа ..... | lk. 282 |



Tabel nr.1

Tööstusliku toodangu kasvu kohta annab ülevaate alljärgnev tabel, kus aluseks on võetud 1936.aasta toodang.(1936 = 100)<sup>1</sup>.

|                                           | 1950.a. | 1955.a. | 1960.a. | 1961.a. | 1962.a. | 1963.a. |
|-------------------------------------------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
| Kogu tööstus                              | 111     | 210     | 324     | 342     | 365     | 380     |
| siin hulgas :                             |         |         |         |         |         |         |
| energeetika                               | 157     | 230     | 341     | 361     | 388     | 410     |
| mäetööstus                                | 146     | 215     | 253     | 262     | 273     | 278     |
| metallurgia                               | 62      | 150     | 222     | 233     | 241     | 246     |
| keemiatööstus                             | 178     | 327     | 507     | 548     | 592     | 648     |
| metalli ümber-<br>töötlemise töös-<br>tus | 121     | 261     | 466     | 496     | 548     | 586     |
| siin hulgas:                              |         |         |         |         |         |         |
| elektrotehnika                            | 156     | 368     | 598     | 886     | 1019    | 1088    |
| kergetööstus                              | 104     | 173     | 250     | 263     | 276     | 270     |
| toiduainete-<br>tööstus                   | 79      | 170     | 236     | 246     | 246     | 256     |

Eriti suurt juurdekasvu näitas elektrotehnika, keemiatööstus ja metalli ümbertöötlemise tööstus.

1 Экономика ..... 1963. lk.135



Ajavahemikul 1955-1961 lahendati edukalt kapitalismilt sotsialismile üleminekuperioodi ülesanded - viidi läbi ulatuslik koopereerimine. Partei ja valitsuse poolt töötati välja tingimused ja vormid, kuidas tõmmata eraettevõtjaid kooperatiividesse. Eraettevõtete koopereerimisega loodi arvukad riiklikud ja poolriiklikud ettevõtted.

Tänu uutele majanduslikele edusammudele, mis saavutati koopereerimisega, muutus Saksa Demokraatlik Vabariik üheks arenenumaks tööstusmaaks Euroopas.

Ta kuulub kümne juhtiva tööstusmaa hulka maailmas, tema tulu maailma tööstuslikus tootmises moodustab 2,2%, elanikkond aga moodustab 0,6% maailma rahvastikust.<sup>1</sup>

VI kongress kinnitas seitsmeaasta perspektiivplaani 1964-1970.aastaks, sellega määrati kindlaks majandusliku arengu ülesanded kuni 1970.aastani. See tähendab Saksa Demokraatliku vabariigi astumist sotsialismi laiahaardelise ehitamise teele. Saksa Demokraatlik Vabariik peab kujunema kaasaegseks kõrgestiarenenud sotsialistlikuks tööstusmaaks, mis omab kindla koha ülemailm-

I

ТДР в период .....

lk.7



ses sotsialistlikus süsteemis.<sup>1</sup>

Kõige suuremaid kapitaalmahutusi vajab keemiatööstuse väljaarendamine, eriti naftakeemia.<sup>2</sup> On vajalik igati laiendada nafta ümbertöötamist, et saada naftasaadusi, mis on vajalikud toorained sünteetiliste toodete jaoks. Keemiatööstuses on vaja senisest rohkem tähelepanu pöörata plastmassi ja sünteetilise kiu tootmisele, et rahuldada elanike kasvavaid vajadusi laiatarbekaupade järele. Keemiatööstus peab suurendama maksimaalselt nende toodete tootmist, mis on vajalikud teistele tööstusharudele ja eriti just põllumajandusele.

Viimasel ajal on kujunenud keemiatööstusele tähtsaks tooraineteallikaks pruunsüsi. Sellest tingitult on vaja tõsta pruunsöökaevanduste võimsust nende rekonstrueerimise teel.

Kuna Saksa Demokraatlikul Vabariigil on olemas keemiatööstuseks vajalikud eeldused, siis peab 1970. aastaks keemiatööstuse väljalase kasvama võrreldes 1963. aastaga 183%, sealjuures plastmassi tootmine 153% ja sünteetilise kiudaine tootmine 290%.<sup>3</sup>

---

|   |                                   |       |
|---|-----------------------------------|-------|
| 1 | Вальтер Ульбрихт. Программа ..... | lk.46 |
| 2 | samas                             | lk.50 |
| 3 | samas                             | lk.49 |



Nõudmine plastmassi järele kasvab pidevalt, sest plastmassi hakatakse ikka rohkem kasutama tööstuses, ehituses ja teistel aladel, edukalt kasutatakse plastmassi värviliste metallide asendajana.

Järgmisel kohal tööstuse alal on metallurgia. Metallitööstuse arengust sõltub masinaehitus ja sellega seoses rahvamajanduse varustamine kaasaegse tehnikaga.

Metallurgias pole aga toorainetebaas piisav, metallitööstus baseerub toorainete impordil. 1970.aastaks tuleb suurendada valtsmetalli tootmist 38%. Värvilises metallurgias tuleb kasutada maksimaalselt ära riigi sisemised ressursid.

Masinaehitus on põhiline tootmisvahendite tootja, on rahvamajanduse juhtivate harude teenistuses ja sellest sõltub rahvamajanduse mehhaniseerimine ja töötotlikkus kõigis rahvamajanduse harudes.

Kiire tempoga peab arenema elktrotehnika ja elektroonika, nendest tööstusharudest sõltub tootmise mehhaniseerimine ja automatiseerimine. Elektrotehniliste seadmete tootmine peab kasvama 1970.aastaks 225% võrreldes 1963.aastaga, elektroonika sama aja jooksul 360%.<sup>1</sup>

---

<sup>1</sup> Вальтер Ульбрихт. Программа ..... lk.54



Elektrotehnika ja elektroonika arengust sõltub suurel määral tootmise teaduslik-tehniline tase.

Laiendamist vajab ka klaasi- ja keraamikatööstus, neid tooteid kasutatakse elektrotehnikas ja elektroonikas, samuti teistes rahvamajanduse harudes. Neid tooteid on võimalik kasutada ka värviliste metallide asendajana.

Tekstiili- naha- ja mööblitööstus peab paremini rahuldama rahva kasvavaid vajadusi.

Rahvamajanduse arendamisel etendab tähtsat osa transport. Transpordialal laiendatakse tööde mehhaniseerimist, uute raudteede ehitamist ja teostatakse ulatuslikku raudteede elektrifitseerimist.<sup>1</sup>

Kaasaegse tehnoloogilise protsessi aluseks on kogu rahvamajanduse elektrifitseerimine, sellest sõltub tehniline progress - mehhaniseerimine ja automatiseerimine.<sup>2</sup>

Kütteressursside piiratuse tõttu on tähtis, et elektrienergiat kasutatakse ratsionaalselt ja piiratakse kadusid. On vajalik laiendada elektrienergia tootmist

---

|   |                                   |       |
|---|-----------------------------------|-------|
| 1 | Вальтер Ульбрихт. Программа ..... | lk.58 |
| 2 | ТДР в период .....                | lk.41 |



pruunsöe baasil, tulevikus tuleks rohkem rakendada aatomienergiat elektrienergia tootmiseks.<sup>1</sup>

Elektrienergia tootmise alal on Saksa Demokraatlik Vabariik saavutanud suurt edu, ta tootis 1963.aastal samapalju elektrienergia kui Belgia, Taani, Soome ja Holland kokku.<sup>2</sup>

Kõigi VI kongressi poolt kavandatud ülesannete edukaks täitmiseks on tähtis töö tootlikkuse tõstmine, mille osatähtsust ei tohi alahinnata.<sup>3</sup> Vaatamata saavutatud edusammudele oli töö tootlikkus veel 1963.aastal Saksa Demokraatlikus Vabariigis madalam kui Saksa Föderatiivses Vabariigis.<sup>4</sup> See on osaliselt tingitud kapitaal mahutustest, mis tuli teha uute tööstusharude rajamiseks. Saksa Demokraatlikul Vabariigil tuli panna miljoneid marku uutesse tööstusharudesse, samal ajal kui Saksa Föderatiivne Vabariik kasutas endisi saksa tööstusettevõtteid ja sai laenu USA-lt.<sup>5</sup>

Kui Saksa Demokraatlik Vabariik jääb maha Saksa Föderatiivsest Vabariigist töö tootlikkuse poolest, siis

|   |                                   |             |
|---|-----------------------------------|-------------|
| 1 | ТДР в период .....                | lk.41       |
| 2 | - samas .....                     | lk.39       |
| 3 | Вальтер Ульбрихт. Программа. .... | lk.60       |
| 4 | Журнал ..... 'Коммунист' № 12     | 1963 lk.104 |
| 5 | samas .....                       | 1963 lk.104 |



tähendab see seda, et ta jääb maha ka uute teaduse ja tehnika saavutuste rakendamise poolest. Võrreldes ülemaailmse tasemega on töö tootlikkus Saksa Demokraatlikus Vabariigis esialgu liiga madal ja toodete omahind kõrge.<sup>1</sup> Töö tootlikkus on väga tähtis poliitiline faktor ja etendab tähtsat osa kapitalismi ja sotsialismi vahelises võitluses. Tähtsaks ülesandeks on tõsta töö tootlikkust 1970.aastaks 65% võrra võrreldes 1963.aastaga.<sup>2</sup>

Saksa Demokraatliku Vabariigi valitsus püstitas ülesande tõsta töö tootlikkust põhiliselt kaasaegse teaduse ja tehnika rakendamisega, laialdase mehhaniseerimise ja automatiseerimisega, tõmmata kogu töötajaskond võitlusse kõrge teaduslik-tehnilise taseme eest, suunata teadlaste, inseneride ja tööliste kollektiivsed jõud looma kõrgekvaliteedilisi tooteid, kasutada kõige ratsionaalsemalt kaasaegset tehnoloogiat.<sup>3</sup> Töötootlikkuse tõstmiseks juurutada uusi töömeetodeid, kasutada täielikult ära masinapark ja rakendada tööle mitu vahetust.<sup>4</sup>

---

|   |                                   |        |
|---|-----------------------------------|--------|
| 1 | Вальтер Ульбрихт. Программа ..... | lk.64  |
| 2 | самас                             | lk.60  |
| 3 | самас                             | lk.62  |
| 4 | самас                             | lk.292 |



Teaduslik uurimistöö ja projekteerimis-konstrukteerimistööd peavad olema suunatud kõige tähtsamate rahvamajandusharude teenistusse. On vajalik luua tihe side teooria ja praktika vahel, kõigis tööstusharudes viia läbi tehnoloogia uuendamine -individuaalse ja väiketootmise meetodid asendada seeriatootmisega.<sup>1</sup>

Saksa Demokraatliku Vabariigi majanduse arendamine eesrindliku teaduse ja tehnika baasil nõuab kõigilt töötajailt süstemaatilist kvalifikatsiooni tõstmist, eesrindlike tehnoloogiliste meetodite omandamist.

Programmi püstitatud suured ülesanded majanduse alal nõuavad planeerimise ja juhtimise edasist täiustamist. Planeerimisel tuleb tugevdada juhtijate isiklikku vastutavust ja kindlustada uute teaduse ja tehnika saavutuste kiire rakendamine.<sup>2</sup> Koostatud plaanid peavad olema reaalsed, on vaja arvestada olemasolevate toorainete reservidega ja tootmisvõimsusega. Plaanide koostamisele ja majanduselu juhtimisele tuleb kaasa tõmmata laialdane töötajate aktiiv, kes on võimeline tegema väärtuslikke ettepanekuid.

Tähtsaks liikumapanevaks jõuks rahvamajanduse

---

|   |                                   |         |
|---|-----------------------------------|---------|
| 1 | Вальтер Ульбрихт. Программа ..... | lk. 294 |
| 2 | самас                             | lk. 71  |



arendamisel on materiaalse huvitatuse printsiip. Siin tuleb leida võimalusi töötajate premeerimiseks kõrge kvaliteedi saavutamise, uue tehnika juurutamise ja omahinna alandamise puhul.

VI kongressi poolt püstitatud majanduslikud ülesanded olid suunatud töötajate heaolu parandamisele. Uue tehnika juurutamisega peab muutuma töö pidevalt kergemaks ja töötingimused paremaks. Rohkem tähelepanu vajab inimese tervis. Meditsiiniline teenindamine tuleb viia kaasaegse teaduse tasemele, rohkem tähelepanu tuleb pöörata profülaktikale, töökaitsele ja tööhügieenile.

1960. aasta kevadel viidi lõpule põllumajanduse koopereerimine, millega otsustati üks sotsialismi ehitamise tähtsamaid ülesandeid.<sup>1</sup>

#### Tabel nr.2

Saksa Demokraatlikus Vabariigis oli 1955. aastal 5879 põllumajanduslikku kooperatiivi, 1960. aastal aga 19.319 kooperatiivi; riiklikke majandeid oli 1955. aastal 559 ja 1960. aastal 669<sup>2</sup>.

Sotsialistliku sektori osa põllumajandusliku maa järgi % oli<sup>3</sup>:

| <u>1950</u> | <u>1959</u> | <u>1960</u> | <u>1961</u> |
|-------------|-------------|-------------|-------------|
| 5,7%        | 48,2%       | 92,4%       | 92,7%       |

|   |                                                                     |         |
|---|---------------------------------------------------------------------|---------|
| 1 | Германское рабочее - крестьянское государство, Москва 1963          | lk. 472 |
| 2 | Экономика стран социалистического лагеря в цифрах 1961, Москва 1962 | lk. 44  |
| 3 | sama s                                                              | lk. 45  |



Saksa Demokraatlikus Vabariigis on 3 tüüpi kooperatiive I, II ja III tüüp<sup>1</sup>. Kõige kõrgem on III tüüp, mis sarnaneb meie kolhoosidega, kuid tasustamisel arvestatakse kooperatiivi antud maa suurust. I tüübi puhul on ühine ainult künnimaa ja töö, teised kõlvikud, masinad ja kariloomad on eraomand, II tüüp on üleminekuvorm I ja III tüübi vahel.

Kooperatiivide loomisega ja uute agrotehniliste võtetega on V ja VI kongressi vahelisel perioodil põllumajanduses saavutatud küllaltki kõrge saagikus.

Põllumajanduse koopereerimise lõpule viimine tähendas sotsialistlike tootmissuhete võitu Saksa Demokraatlikus Vabariigis, 1961. aasta ühiskondlikust kogutoodangust andis sotsialistlik sektor 84,9%, poolriiklikud ettevõtted 6,4% ja eraettevõtted 8,7%.<sup>2</sup>

Sotsialistlike tootmissuhete võiduga on alatiseks likvideeritud sotsiaalsed ja majanduslikud tingimused kapitalismi restaureerimiseks. Likvideeritud on jäädavalt mõisnike ja suurkodanluse klass. Endised suurtalunikud kuuluvad põllumajanduslikesse kooperatiividesse. On likvideeritud inimese ekspluateerimine inimese poolt ja sellega kaotatud klassiantagonism. - - - - -

<sup>1</sup> Афанасев, Н. Социализма ..... lk. 100  
"Коммунист" 1967 № 5

<sup>2</sup> Программа ..... "Коммунист" 1963 № 10 lk. 109



Sotsialismi laiahaardelise ehitamise perioodi põllumajandus peab elanikkonda paremini varustama toiduainetega ja tööstust toorainetega.<sup>1</sup> Põllumajanduse koopereerimine vabastas küla kultuurilisest ja sotsiaalsest mahajäämusest, avas talupoegadele tee kultuursele elule ja sotsiaalsele progressile.

Tootmise kasv ja tööstotlikkuse tõstmine nõuavad paremat ja täielikumat põllumajanduse varustamist tehnikaga. Tunduvalt on vaja laiendada tehnikat müümist põllumajanduslikele kooperatiividele, sest põllumajanduses tuleb viia läbi suuremat jõukulu nõudvate tööde mehhaniseerimine, et vabastada inimene raskest füüsilisest tööst.

Et saada põllumajanduslikelt kultuuridelt kõrgeid saake, tuleb senisest rohkem tähelepanu pöörata intensiivsemale maa kasutamisele ja põlluviljakuse tõstmisele. Põlluviljakuse tõstmine saavutatakse parema väetamise, eriti laialdasema kunstväetise kasutamise ja melioratsioonitööde laiendamise teel. Loomakasvatuses tuleb rohkem rõhku panna kõrge produktiivsusega karja aretamisele ja loomade söödabaasi laiendamisele.

Kindlalt ja plaanipäraselt arvestades elanike tahtet, toimub sotsialismi laiahaardelise ehitamise käigus I tüübi kooperatiivide üleminek II ja III tüübi koopera-

---

<sup>1</sup> Вальтер Ульбрихт. Программа ..... lk. 295



tiivideks. Riiklike majandite ja eesrindlike III tüübi kooperatiivide ülesandeks on teaduslik-tehnilise progressi juurutamisega ja sellega seoses töö tootlikkuse tõstmisega saavutada juhtiv positsioon põllumajanduses. Nende ülesandeks on abistada mahajäänud majandeid kõrgekvaliteedilise sordiseemnega ja tõuloomadega.

Kaasaegse teaduse ja tehnika arengu baasil saavutada täielik mehhaniseerimine ja osaline automatiseerimine põllumajanduses.<sup>1</sup> Põllumajanduslikel töödel hakata võimalikult rohkem kasutama elektrienergiat. Töö põllumajanduslikes kooperatiivides organiseerida kaasaegsetel meetoditel, tõsta kooperatiivitöötajate loomulikul initsiatiivi, kasutades selleks veenmise ja materiaalse stimuleerimise meetodit. Põllumajandusspetsialistide ettevalmistamist tuleb parandada, võimaldada laialdasemalt kvalifikatsiooni tõstmist. Põllumajanduslike kesk-eri ja kõrgemate õppeasutuste ülesandeks on ette valmistada tootmise organisaatoreid ja kooperatiivide juhte. Et põllumajanduslikku tootmist intensiivistada, on vaja arendada põllumajanduses sotsialistlikku võistlust üksikute töötajate, brigaadide ja majandite vahel, siinjuures rakendada materiaalse stimuleerimise meetodit, viia järjekindlalt ellu tasustamist töö järgi, ar-

1 Вальтер Ульбрихт. Программа ..... lk. 298



vestades plaani täitmist, töö kvaliteeti ja omahinda.<sup>1</sup>

Tootmise planeerimisel põllumajanduses on vaja arvestada looduslikke ja majanduslikke tingimusi. Planeerimine peab olema pikemaajaline, peab kindlustama kapitaalmahutuste ja tootmisvahendite kasutamise kõrge efektiivsuse, peab baseeruma teaduslik-tehnilisel progressil.<sup>2</sup>

Kogu põllumajanduse keskset juhtimist teostavad põllumajanduslikud tootmisvalitsused ja põllumajanduslikud nõukogud. Nad organiseerivad ühtset teaduslikku juhtimist ja planeerimist põllumajanduses, on vastutavad partei ja valitsuse otsuste täitmise eest.<sup>3</sup>

Sotsialismi edukas ehitamine sõltub töötajate teadlikkusest, üldhariduslikust tasemest ja üldisest profonionaalsest ettevalmistusest. Sellepärast pöörah SSÜP VI kongress ka suurt tähelepanu töötajate üldhari-  
dusliku taseme ja üldise kultuuritaseme tõstmisele. Programm näeb ette kogu rahvahariduse süsteemi ümberkor-  
raldamist, mis vastaks sotsialismi ehitamise vajadustele. Peale üleminekut polütehnilisele õpetusele, mis otsustati V kongressil, on üldhariduslikud koolid saavutanud teatud

|   |                                   |         |
|---|-----------------------------------|---------|
| 1 | Вальтер Ульбрихт. Программа ..... | 1к. 299 |
| 2 | samas                             | 1к. 299 |
| 3 | samas                             | 1к. 123 |



edu töökasvatuse alal.<sup>1</sup> Kasvava põlvkonna õpetamine ja kasvatamine peab olema seotud ühiskondlikult kasuliku tööga, mis annab noortele võimaluse teaduse ja tehnika saavutuste omandamiseks. Organiseeritakse süstemaatilise väljaõpe kooli töökodades ja tööstusettevõtetes. Polütehnilises keskkoolis, koostöös tööstusettevõtete ja põllumajanduslike kooperatiividega, õpilased saavad ka teatud kutsealase ettevalmistuse. Kooli ülesanne on anda kasvavale põlvkonnale kindlad teadmised – arendada teadlikkust ja mõtlemist.

Koolides on vaja parandada loodusteaduse ja matemaatika õpetamist, pöörata rohkem tähelepanu võõrkeele ja vene keele õpetamisele.<sup>2</sup>

Tuleb luua ühtne haridussüsteem alates lasteaiast ja üldhariduslikust koolist kuni kõrgemate õppeasutusteni.<sup>3</sup>

Algkool peab kujunema kindlaks vundamendiks edasisele õpetamisele. Õpilaste ideeline ja poliitiline kasvatamine on kõigi õpetajate eriti aga ühiskonnaõpetuse, ajaloo ja saksa keele õpetajate ülesandeks.

Ka õpetajate ettevalmistamisel kõrgemates õppe-

---

|   |                                       |         |
|---|---------------------------------------|---------|
| 1 | Программа ..... "Коммунист" № 10 1963 | lk. 110 |
| 2 | Вальтер Ульбрихт. Программа .....     | lk. 330 |
| 3 | самас                                 | lk. 329 |



asutustes tuleb arvestada kaasaja teaduse ja tehnika tasemega. Õpetajad peavad saama kõrgekvaliteedilise erialase ja pedagoogilise ettevalmistuse, matemaatika- ja loodusteaduslike ainete õpetajail on vajalikud ka põhjalikud tehnilised ja majandusalased teadmised.<sup>1</sup>

Tähtis on pidev enesetäiendamine ja uute õppetöö intensiivistamise meetoditega tutvumine. Tuleb arvestada, et tänapäeva õpilane on tulevane kommunismiehitaja. Kool peab andma ettevalmistuse nii vaimseks kui ka füüsiliseks tööks ja aktiivseks osavõtuks ühiskondlikust elust. Kõrgemates õppeasutustes peab spetsialistide ettevalmistamine ja teaduslik töö olema tihedalt seotud praktikaga. Sotsialismi ehitamisel on vaja selliseid teadlasi, kes töötaksid loovalt, oleksid kursis uusimate teaduse ja tehnika saavutustega ning oleksid ühtlasi ka head organisaatorid.

Sotsialismi laiahaardelise ehitamise käigus ei muutu mitte ainult materiaalsed ja kultuurilised elutingimused, vaid muutub ka inimese vaimne pale. Uue sotsialismiajastu inimese kasvatamisel etendab tähtsat osa ideoloogiline töö, millele on SSÜP pidevalt tähelepanu pööranud.

Sotsialismi võit NSV Liidus, sotsialistliku ülesehitustöö edusammud rahvademokraatia maades äratavad

---

<sup>1</sup> Вальтер Ульбрихт. Программа ..... lk. 188



kõigi maade töölisklassis ja töörahva laiades hulkades järjest sügavamad sümpaatiat.<sup>1</sup> Sotsialismiideed vallutavad järjest uute miljonite inimeste teadvuse.<sup>2</sup> Sellises olukorras annab imperialistlik kodanlus järjest suurema tähtsuse rahvahulkade ideoloogilisele mõjutamisele, moonutab sotsialismi, laimab marksismi-leninismi, viib rahvahulki eksiteele ja tekitab neis segadust.<sup>3</sup>

Sellepärast omandab ikka suurema tähtsuse rahvahulkade marksistlik-leninlik kasvatamine, võitlus kodanliku ideoloogia vastu. Saksa Demokraatlikus Vabariigis oli ideoloogilise töö küsimus tähtis veel sellepärast, et sotsialismi ehitamine algas maal, kus hitlerliku režiimi ajal mürgitati rahvast natsionalistliku ja fašistliku ideoloogiaga. Ajaloo kogemused aga on näidanud, et kapitalismi igandid säilivad inimese teadvuses veel pikemat aega peale sotsialistliku korra kehtestamist. Sotsialismile võõras ideoloogia ei olnud ka Saksa Demokraatliku Vabariigi kodanikest täiesti välja juuritud. Väärade ideoloogia levimist soodustas asjaolu, et kuni 1961. aasta 13. augustini oli piir kahe Saksa riigi vahel avatud ja Saksa Föderatiivse vabariigi militaristlikel ringkondadel olid soodsad võimalused oma reaktsioonilise ideoloogia

---

1 1957. ja 1960. aastal Moskvast toimunud ..... lk.10

2 sama5 lk.10

3 sama5 lk.10



levitamiseks. Piiri sulgemisega olukord teatud määral paranes. Oma ideoloogilises töös (SSÜP pöörab pea- tähelepanu järgmistele küsimustele : sotsialistliku patriotismi ja internatsionalismi süvendamisele, sotsialistliku töösse suhtumise kasvatamisele, teadusliku maailmavaate levitamisele ja reaktsioonilise kodanliku ideoloogia paljastamisele.<sup>1</sup>

Senisest rohkem on vaja tegelda marksismi-leninismi klassikute tööde tundmaõppimisega, on vajalik luua tihe side ühiskonnateaduste ja loodusteaduste vahel.<sup>2</sup> Ilma dialektilist materialismi tundmata ei ole võimalik loodusteadust edasi arendada ja vastupidi.

Sotsialismi ajastu inimese moraalne pale formeeritakse kollektiivse töö protsessi,<sup>3</sup> kus isiklikud huvid peavad vastama ühiskondlikele huvidele.

Juba partei V kongressil formuleeriti sotsialistliku moraali 10 käsku, mis peavad iseloomustama sotsialistliku ühiskonna inimest.<sup>3</sup> Need 10 käsku on kirjas partei programmis.<sup>4</sup> Sotsialismiajastu inimene peab juhinduma järgmistest sotsialistliku moraali ja eetika print-

|   |                                    |         |
|---|------------------------------------|---------|
| 1 | Вальтер Ульбрихт. Программа .....  | lk. 326 |
| 2 | самас                              | lk. 176 |
| 3 | Журнал ..... "Коммунист" 1963 № 12 | lk. 119 |
| 4 | Вальтер Ульбрихт. Программа .....  | lk. 325 |



siipidest : peab toetama töölisklassi internatsionaalset solidaarsust, armastama oma kodumaad, aitama likvideerida inimese ekspluateerimine inimese poolt, kindlustama sotsialistlikku korda, olema abivalmis, hoidma ja kaitsma ühiskondlikku omandit, tugevdama töödistsipliini, hoolitsema kasvava põlvkonna eest, olema moraalselt puhas ja austama oma perekonda, olema solidaarne rahvaga, kes võitleb rahvusliku vabanemise eest või kaitses oma sõltumatust.<sup>1</sup>

Saksa noorsoo ees on ülesanne - lahendada eelseisva 50 aasta ülesanded.<sup>2</sup> Käesoleval momendil võtab osa sotsialismi ülesehitamisest, edaspidi otsustab ta oma jõududega ülemineku kommunismile. Sellepärast on eriti tähtis, et just noorsugu omandaks selge ettekujutuse sellest ilusast tulevikust, millele ta vastu sammub. Selle ilusa tuleviku võib aga saavutada ainult hea tööga, kõrge töömoraaliga, tugeva iseloomuga ja kõrge haridusega.<sup>3</sup>

Sotsialismi ehitamisel pööratakse suurt tähelepanu kultuuri arengule. Sotsialistlik rahvuslik kultuur on selle suure, humaanse ja progressiivse jätkamine, mille

|   |                                   |         |
|---|-----------------------------------|---------|
| 1 | Вальтер Ульбрихт. Программа ..... | lk. 325 |
| 2 | samas                             | lk. 193 |
| 3 | samas                             | lk. 193 |



pärandas saksa rahva mineviku kultuur.<sup>1</sup> Sotsialistlik saksa rahvuslik kultuur areneb <sup>kui</sup> nagu maailma sotsialistliku kultuuri osa. Teadvus ja tunded, mis on väljendatud kirjandus- ja kunstiteostes, aitavad ümber kujundada inimese moraalsel palet sotsialismi vaimus. Nad õhutavad inimesi kanglastegudele sotsialismi nimel, kasvatavad armastust töö vastu ja rikastavad inimese vaimset elu. Kunstnike ja kirjanike teosed on muutunud elulähedasemaks, neis kajastub rahva igapäevane töö nii tööstuses kui põllumajanduses.

Sotsialismi laiahaardelist ehitamist juhivad sotsialistlik riigiaparaat ja SSÜP. Sotsialistliku riigi ülesandeks on arendada tootlikke jõude ja sotsialistlike tootmissuhteid, parandada rahva materiaalseid ja kultuurilisi elutingimusi, ergutada töötajate loomingulist initsiatiivi, tugevdada sotsialistlikku teadlikkust ja kaitsta sotsialistlikku korda vaenlase kallaletungide eest.<sup>2</sup> Sotsialistliku riigi esmajärguliseks ülesandeks on majanduslik-organisatoorne ja kultuurilis-kasvatuslik funktsioon.<sup>3</sup>

Juhtivat osa riigis etendab töölisklass, kelle ülesandeks on tugevdada sidet talurahva ja teiste elanike

---

|   |                                   |         |
|---|-----------------------------------|---------|
| 1 | Вальтер Ульбрихт. Программа ..... | lk. 334 |
| 2 | samas                             | lk. 315 |
| 3 | samas                             | lk. 315 |



kihtidega. Sotsialismi ehitamise perioodil on vaja ikka rohkem rahvast kaasa tõmmata riigi valitsemisse, mis on eelduseks edaspidisele üleminekule töölis-talupoegade riigilt, proletariaadi diktatuuri riigilt üldrahvalikule riigile.<sup>1</sup>

Selleks on vaja tõsta masside loomingulist aktiivsust, pöörata rohkem tähelepanu kohalike võimuorganite tööle. Tuleb tõmmata ikka laialdasemad elanike hulgad kaasa riiklikult tähtsate küsimuste lahendamisele. Rohkem tõmmata kaasa naisi ja noori riigi ja majanduselu juhtimisele. Riiklikud organid peavad töötama tihedas koostöös ühiskondlike organisatsioonidega, nagu ametiühinguga, noorsooorganisatsiooniga jne. Ametiühingutele tuleb anda laiemad võimalused ühiskondlikult tähtsate küsimuste lahendamisel.

Tähtsat osa riigiaparaadi töös etendab rahvakontroll töölis-talupoegade inspeksiooni näol. Selle ülesandeks on kontrollida majanduselu, antud seaduste ja ülesannete täpset täitmist. Tuleb aidata välja juurida bürokratismi, puru silma ajamist, võidelda ühiskondliku vara riisumise, võimu kuritarvitamise ja teiste kodanlike igandite vastu. Rahvakontroll peab arenema ühiskondlikel alustel, tulevikus muutub riiklik ja ühis-



kondlik kontroll üheks organiks.<sup>1</sup>

Sotsialismi ehitamise käigus kasvab SSÜP suunav ja juhtiv osa nii majanduse, kultuuri kui ka poliitilise elu alal. Partei töö aluseks on sidemete tugevdamine partei ja laiade masside vahel. Suurt tähelepanu pööratakse kollektiivsele juhtimisele ja parteitöotajate vastutavuse suurendamisele.<sup>2</sup> Tuleb võidelda formalismi bürokratismi, dogmatismi ja sektartluse vastu, pidada kinni partei elu leninlikest normidest.<sup>3</sup> Partei ülesandeks on kasvatada oma liikmeid ja kogu rahvast makrsismi-leninismi ideede vaimus, kindlustada partei riidade ühtsus ja tugevdada ideoloogilist tööd massides. Parteiorganite töö peab põhinema tootmisprintsibiil st. keskkomitees ja rajoonikomitees peavad olema vastavad bürood parteiorganisatsioonide juhtimiseks tööstusettevõtetes ja põllumajanduslikes kooperatiivides.<sup>4</sup>

---

|   |                                       |         |
|---|---------------------------------------|---------|
| 1 | Вальтер Ульбрихт. Программа .....     | lk. 317 |
| 2 | Программа ..... "Коммунист" 1963 № 10 | lk. 112 |
| 3 | samas                                 | lk. 112 |
| 4 | Вальтер Ульбрихт. Программа           | lk. 234 |



## III

Saksa Demokraatlik Vabariik sotsialismi  
laiahaardelise ehitamise teel.

Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei

VII Kongress.

1967. aasta 17.-22. aprillini toimus Berliinis SSÜP

VII Kongress. See oli tähtsaks sündmuseks Saksa Demokraatliku Vabariigi poliitilises elus. VI ja VII kongressi vaheline periood oli loomingulise töö perioodiks sotsialismi laiahaardelisel ehitamisel. Sotsialistlik ühiskond jõudis suure sammu edasi programmis näidatud teed mööda<sup>1</sup>.  
Mõigi maade marksistid jälgivad suure huviga sotsialismi ehitamist Saksa Demokraatlikus Vabariigis. Sotsialismi ehitamine Saksamaal on sügava printsipiaalse tähtsusega kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajaloolises protsessis.<sup>2</sup>  
Nimelt väitsid II Internatsionaali teoreetikud, et sotsialistliku revolutsiooni leninlikud ideed on teostatavad ainult mahajäänud agrarmaal nagu Venemaa<sup>3</sup>. Lääne-Euroopa arene-  
nud tööstusega maadele ei sobi leninlik teooria ega vene kogemus. Tegelikkus on aga näidanud teisiti, sotsialismi rajatakse edukalt kõrgestiarenenud tööstusmaal. VII kongress

- 
- 1 УП съезд ..... Берлин, 1967 lk.5
- 2 Безыменский, Л. К новым берегам "Новое время" 1967 № 18 lk.17
- 3 samas lk.17



konstateeris, et sotsialistlik majandus ja sotsialistlikud ühiskondlikud suhted on kindlustunud Saksa Demokraatlikus Vabariigis, selle tulemusel on loodud võimas industriaalriik, kes etendab tähtsat osa sotsialismileeris.<sup>1</sup>

VI ja VII kontressi vahelist rahvusvahelist olukorda iseloomustab NSV Liidu ja kogu sotsialismileeri mõju kasv, koloniaalsüsteemi edasine lagunemine, töölisklassi võitluse tugevnemine kapitalistlikes riikides ja rahvusvahelise kommunistliku ja töölisliikumise edasiarenemine.<sup>2</sup>

Samaaegselt süvenes kapitalismi üldkriis, teravnesid kapitalismi põhilised vastuolud riikliku, monopolistliku kapitalismi tingimustes, mille tagajärjel suurenes juhtivate imperialistlike riikide USA ja Lääne-Saksamaa agressiivsus<sup>3</sup>. Imperialism nõrgenes, kuid muutus agressiivsemaks.<sup>4</sup> Kasutades ära lahkkelisid sotsialismileeris, mille põhjustasid hiina kommunistid, laiendas

---

|   |                 |        |
|---|-----------------|--------|
| 1 | YII съезд ..... | lk. 32 |
| 2 | samas           | lk. 7  |
| 3 | samas           | lk. 7  |
| 4 | samas           | lk. 7  |



USA oma barbaarset agressiooni Vietnami vastu. Sellega seoses rahvusvaheline pinevus ja sõjaohu kasvavad.

VII kongressil kõlas nõudmine kommunistlike ja töölisparteide ühtsuse kohta võitluses USA ja Lääne-Saksamaa agressiivsete taotluste vastu. Kongress avaldas tervavat protesti USA agressiooni vastu Vietnami ja kuulutas end solidaarseks vietnami rahvaga ja kõigi rahvastega, kes võitlevad vabaduse, demokraatia ja sotsialismi eest.<sup>1</sup> Mõisteti hukka hiina kommunistide antimarksistlik seisukoht, mis on kahjulik rahvusvahelisele kommunistlikule töölisliikumisele.

*Värske*  
Peale SSÜP VI kongressi jätkas Saksa Demokraatlik Vabariik oma rahuarmastavat poliitikat ja arendas sõbralikke suhteid sotsialismimaadega, koloniaalikest vabanenud maadega ja kapitalistlike riikidega. Tegi katsed kahe Saksa riigi lähendamiseks. 15. jaanuaril 1964. aastal Walter Ulbricht tegi Saksa Föderatiivse Vabariigi kantslerile ettepaneku + sõlmida leping, et Saksamaa pinnal ei kasutataks aatomirelva.<sup>2</sup> 1966. aasta jaanuaris tegi Saksa Demokraatliku Vabariigi valitsus kõigile Euroopa riikidele ettepaneku + asuda läbirääkimistesse pinevuse lõdvendamise üle Euroopas.<sup>3</sup> Nähti ette - piirata relvastumist, loobuda

---

|   |                |         |
|---|----------------|---------|
| 1 | УП съезд ..... | lk. 18  |
| 2 | Ежегодник 1965 | lk. 243 |
| 3 | Ежегодник 1967 | lk. 257 |



aatomi rühvast, tunnustada olemasolevaid piire Euroopas, normaliseerida suhted kõigi Euroopa riikidega ja eriti kahe Saksa riigi vahel. Ettepanek esitati veebruaris 18 riigi komiteele.

1.märtsil 1966.a. esines Saksa Demokraatlik Vabariik avaldusega vastu võtmise kohta URO-sse, seda toetasid kõik sotsialistlikud riigid.<sup>1</sup>

Vabariigi kõik jõupingutused on suunatud sellele, et kaasa aidata pinevuse lõdvendamisele Euroopas. Kuid Bonni valitsevad ringkonnad taotleavad saksa imperialismi vanu eesmärke. Saksa Föderatiivne vabariik on ainukene riik Euroopas, kellel on territoriaalseid nõudmisi teiste riikide suhtes, ta pole loobunud kavatsusest alistada Saksa Demokraatlik Vabariik. VII kongress rõhutas järjekordselt, et suhete normaliseerimisest kahe Saksa riigi vahel ei ole mitte huvitatud ainult saksa rahvas, vaid kõik Euroopa rahvad, sest sellest sõltub Euroopa julgeolek. Saksa Demokraatlik Vabariik pole jätnud kasutamata ühtki võimalust, et normaliseerida suhteid kahe Saksa riigi vahel. Kongress tegi ettepaneku, et Saksa Demokraatliku Vabariigi ministrite nõukogu esimees ja Saksa Föderatiivse Vabariigi kantsler kohtuksid ja teeksid esimesed sammud



üksteise mõistmiseks.<sup>1</sup> Seda mõtet toetas Saksa Demokraatliku Vabariigi rahvas ja kõik demokraatlikud rahvad, keda huvitab rahu Euroopas. Samal ajal nõutakse Lääne-Saksamaa demokraatlikult ja progressiivsetelt jõududelt suuri jõupingutusi, et nad omalt poolt aitaksid kaasa võitluseks aatomirelvastumise ja demokraatlike seaduste keelamise vastu. Siinjuures on tähtis osa etendada Lääne-Saksamaa töölisklassil. Walter Ulbricht rõhutas, et mõlema Saksa riigi töölisklassi ühtsus on tähtis garantii rahu kindlustamisel ja võitluses suhete normaliseerimise eest.<sup>2</sup>

Eriti tihedad sidemed on Saksa Demokraatlikul Vabariigil NSV Liiduga. 12. juunil 1964. aastal sõlmiti Saksa Demokraatliku Vabariigi ja NSV Liidu vahel sõpruse, vastastikuse abistamise ja koostöö leping<sup>2a</sup>. 1965. aasta septembris käis Moskvast Saksa Demokraatliku Vabariigi valitsuse delegatsioon eesotsas Walter Ulbrichtiga<sup>3</sup>. Koostati laialdane programm koostööks mõlema maa vahel. Saksa Demokraatlikule Vabariigile on see programm eriti tähtis, see puudutab majanduslikku ja teaduslik-tehnilist koostööd, näeb ette süvendada omavahelist spetsialiseerimist ja koopereerimist, et koostöös saavutada kõrgem teaduse ja tehnika

|    |                                |          |         |
|----|--------------------------------|----------|---------|
| 1  | Елена Берг УП съезд СЭПТ "ПМС" | 1967 № 6 | lk. 91  |
| 2  | самас                          |          | lk. 91  |
| 2a | Ежегодник 1965                 |          | lk. 243 |
| 3  | Ежегодник 1966                 |          | lk. 249 |



progress.<sup>1</sup> 3.detsembril 1965.aastal NSV Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi vahel kirjutati alla pikaajaline kaubanduslik kokkulepe aastateks 1966-1970<sup>2</sup>. Saksa Demokraatliku Vabariigi delegatsioon eesotsas Walter Ulbrichtiga võttis osa NSV Liidu Kommunistliku Partei XXIII-st kongressist<sup>3</sup> 1966.aastal. 16.märtsil sõlmiti NSV Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi vahel leping valitsustevahelise komisjoni moodustamise kohta majanduslikuks ja teaduslik-tehniliseks koostööks mõlema maa vahel.

Viimastel aastatel enne VII kongressi kasvas ja arenes edasi rahvusvaheline tööjaotus VMA Nõukogu raames. Tormiliselt arenev tehniline progress asetab uued kõrged nõudmised sotsialismimaade vahelisele majanduslikule ja teaduslik-tehnilisele koostööle, nõuab koostöö vormide laiendamist ja rahvusvahelise tööjaotuse efektiivsuse täpset arvestamist. Viimastel aastatel kujunes sotsialismimaade vaheliseks uueks koostöö vormiks spetsialistide brigaadide vahetamine<sup>4</sup>. Need brigaadid uurivad tööd erinevate maade ühetüübilistes ettevõtetes ja teevad siis ettepanekuid töö parandamiseks. Selliseid brigaade vahetati keemiatööstuse, põllumajanduse ja teistel aladel. Levinud on vastastikused spetsialistide visiidid ja konsultatsioonid ning üliõpilaste visiidid ja konsultatsioonid ning üliõpilaste ja teaduslike töötajate vahetamine. \_

1 "Rahva Hää" 25.september 1965.a.

2 Ежегодник 1966

lk.249

3 Ежегодник 1967

lk.258

4 Экономика .....1965

lk. 42



Sotsialismimaade vaheline spetsialiseerumine laieneb pidevalt. 1965.aastal sõlmiti Saksa Demokraatliku Vabariigi ja Tšehhoslovakkia vahel leping, mille järgi Saksa Demokraatlik Vabariik lõpetab<sup>5</sup> alates 1967.aastast trammivagunite toomise<sup>1</sup>. Vabariigi vajadusi trammivagunite järele hakkab rahuldama Tšehhoslovakkia.

1966.a. loodi riikidevahelisi komisjone majanduslikuks ja teaduslik-tehniliseks koostööks<sup>2</sup>. Taoline komisjon on loodud Saksa Demokraatliku Vabariigi ja Tšehhoslovakkia vahel.<sup>3</sup> Komitee töö on suunatud majandusliku efektiivsuse tõstmisele ja laialdasemale spetsialiseerumisele ja koopereerimisele.

Edukalt tegutsevad sellised rahvusvahelised ühendused, nagu naftajuhe "Sõprus", elektriringliin "Rahu" ja "Intermetall". Ühendus "Intermetall" organiseerib sotsialismimaade vahelist metallitööstust ja metallivarude paremat kasutamist.<sup>4</sup> "Intermetall" organiseerib ühist tinavabriku ehitamist ja sotsialismimaade vahelisi metallitööstuse spetsialistide nõupidamisi.

---

|   |                 |      |        |
|---|-----------------|------|--------|
| 1 | ЭКОНОМИКА ..... | 1965 | lk. 31 |
| 2 | samas           |      | lk. 34 |
| 3 | samas           |      | lk. 34 |
| 4 | samas           |      | lk. 50 |



1965.aastal osutas Saksa Demokraatlik Vabariik abi Jugoslaaviale pruunsöekarjäärade rajamisel ja mehhaniseerimisel.<sup>1</sup>

1966.aastal said tsemenditehase sisseseadmed Poola ja Kuuba<sup>2</sup>.

Viimastel aastatel on tunduvalt tihenenud sidemed Aasia ja Aafrika maadega. 1965.aastal veebruaris-märtsis tegi Walter Ulbrich visiidi Araabia Ühinenud Vabariiki, selle visiidi ajal kirjutati alla kokkuleppele majandusliku ja teadusliku koostöö kohta mõlema riigi vahel.<sup>3</sup> Sama aasta mais sõlmiti kokkulepe lennuühenduse kohta liinil Kairo-Berliin ja saavutati kokkulepe laevaühenduse suhtes.<sup>4</sup> Samal aastal külastasid Saksa Demokraatlikku Vabariiki Araabia Ühinenud Vabariigi viitsepresident, Suuria, Jeemeni, Tseiloni, Gaana, India, Liibüa, Türgi, Kostarika, Brazzaville, Kongo, Tšiili, Prantsusmaa ja Itaalia parlamendidelegatsioonid.<sup>5</sup>

1965.aastal sõlmiti leping Saksa Demokraatliku Vabariigi ja Tseiloniga majanduslikuks koostööks 1965-1970.

---

|   |                 |      |           |
|---|-----------------|------|-----------|
| 1 | ЭКОНОМИКА ..... | 1965 | lk.250 37 |
| 2 | samas           | 1966 | lk.250 30 |
| 3 | Ежегодник       | 1966 | lk.250    |
| 4 | samas           |      | lk.250    |
| 5 | samas           |      | lk.250    |
| 6 | samas           |      | lk.250    |



Tseilon sai krediiti oma rahvusliku majanduse arendamiseks. Samal aastal sõlmiti leping majanduslikuks ja tehniliseks koostööks Süüriaga 1966-1970.a.<sup>1</sup>

1966.aastal kasvas eriti kaubavahetus Araabia Ühinenud Vabariigiga, kes saab krediiti tööstusobjektide rajamiseks.<sup>2</sup> Samal aastal anti krediiti Jeemenile telefoni- ja raadiouhenduse loomiseks. 1967-ks aastaks sõlmiti Vietnami Demokraatliku Vabariigiga kaubaleping ning leping krediidi andmise kohta ajavahemikuks 1967-1970.a.<sup>3</sup> 1.novembril 1966.a. esines Saksa Demokraatliku Vabariigi Rahvako-  
da avaldusega reguleerida Vietnami küsimus<sup>4</sup>. 1967.aasta veebruaris sõlmiti leping teaduslik-tehniliseks koostööks Alžeeriaga.<sup>5</sup> Pidevalt on laienenud kaubanduslikud sidemed kapitalistlike riikidega. Saksa Demokraatliku Vabariigi poliitika teenib rahu ja julgeoleku huve, tema tähtsus rahvusvahelisel areenil on viimastel aastatel kasvanud.

---

|   |                 |                        |        |
|---|-----------------|------------------------|--------|
| 1 | Ежегодник       | 1966                   | 1k.250 |
| 2 | Ежегодник       | 1967                   | 1k.258 |
| 3 | Ежегодник       | 1967                   | 1k.258 |
| 4 | samas           |                        | 1k.258 |
| 5 | Означение ..... | "Новое время № 16 1967 | 1k. 8  |



Paljude maade valitsevates ringkondades on tõstetud üles küsimus Saksa Demokraatliku Vabariigi diplomaatilisest tunnustamisest, seda pooldavad paljude maade demokraatlikud ringkonnad.

SSÜP VI kongress otsustas üle minna juhtimise ja planeerimise uuele süsteemile. Partei Keskkomitee ja ministrite nõukogu majanduslik konverents, mis toimus 1963.aastal, iseloomustas uut planeerimise ja juhtimise süsteemi, kus teaduslik juhtimine, teaduslik riiklik perspektiivne planeerimine, majanduslike hoobade kompleksne süsteem ja töötajate teadlik, loominguline osavõtt planeerimisest ja juhtimisest on omavahel seotud.<sup>1</sup>

Juhtimise ja planeerimise meetodid olenevad sotsiaalmajanduslikest tingimustest, tootlike jõudude arengu tasemest ja jooksva momendi spetsiifilistest ülesannetest.<sup>2</sup> VI ja VII kongressi vahelisel perioodil teostas Saksa Demokraatlik Vabariik sotsialismi laiahaardelist ehitamist, mille eesmärgiks on rahvusliku majanduse arendamine kõrgeimal teaduse ja tehnika tasemel. Et püstitatud ülesannet edukalt täita, tuleb teostada tehniline

---

<sup>1</sup> УП съезд ..... lk.29

<sup>2</sup> Рейнгольд, О. Новая система планирования и управления народным хозяйством ТДР "Мировая" .... " 1966 № I lk.99



revolutsioon ja selle alusel tõsta tunduvalt töötotlikkust.<sup>1</sup> See on sotsialismi ehitamise põhiline majanduslik ülesanne.

Tehniline revolutsioon mitte ainult ei määra tootlike jõudude arengu-t sotsialismimaades, vaid otsustab ka majandusliku võitluse imperialismiga. Siin etendab otsustavat osa töötotlikkus, mis omakorda sõltub tehnilisest revolutsioonist.

Sotsialistliku majandussüsteemi tähtsaks osaks on planeerimine. Keskne riiklik planeerimine peab olema suunatud sellele, et rahvamajanduse areng oleks kooskõlas kaasaegse teaduse ja tehnikaga.<sup>2</sup> Seoses tehnilise revolutsiooniga muutub rahvamajanduse struktuur ja tekivad uued tööstusharud.

Et juhtida kaasaegset suurtöotmist, koordineerida miljonite inimeste tööd, selleks ei sobinud enam vanad juhtimismeetodid. Juhtimine tuli viia teaduslikule tasemele. Töö teaduslik juhtimine on uue majandussüsteemi kindel koostisosa. Tähtsaks küsimuseks on juhtme kaadri süstemaatiline kvalifikatsiooni tõstmine. Kuna juhtimine on seotud üha komplitseeritumaks muutuva tootmisprotsessiga, siis on ta kaasajal üks keerulisemaid

---

<sup>1</sup> Рейнгольд, О новая ..... "Мировая" ... " lk.99  
1966 № I

<sup>2</sup> sama s lk.101



küsimusi ja nõuab teaduslikku lähenemist.

Uues majandussüsteemis omab erilise koha rahvaettevõtete ühendus.<sup>1</sup> Rahvaettevõtete ühendusele on allutatud üks tööstusharu tervikuna. Ta juhib gruppi ettevõtteid, mis kuuluvad ühte süsteemi. Rahvaettevõtete ühendus juhib ja planeerib oma allasutuste tööd, teostab projekteerimist ja teaduslikku uurimist, kontrollib tööde valmimist algusest lõpuni. Kogu tootmist juhib rahvamajanduse nõukogu, millele allub ka rahvaettevõtete ühendus.

Teaduslik-tehnilise progressi kiireks arengutõimikuseks on tootmise kontsentreerimine ja spetsialiseerimine, mis võimaldab paremini ja efektiivsemalt juurutada ja kasutada uut tehnikat, tõsta kvaliteeti ja tootlikkust.<sup>2</sup> Tootmise kontsentreerimine likvideerib kapitalismilt pärandatud tootmise tüheldatuse ja soodustab sotsialistlike tootmissuhete edasiarengut.

Uus majandussüsteem näeb ette luua maksimaalne materiaalne huvitatus, mis on otsustavaks liikumapanevaks jõuks ühiskondlikus tootmises.<sup>3</sup> Tootja peab olema huvitatud toote kvaliteedist, omahinna alandamisest ja materjali ratsionaalsest kasutamisest.

- 
- |   |                                                     |        |
|---|-----------------------------------------------------|--------|
| 1 | Клаус Кремке. Планирование .....                    | lk.102 |
| 2 | ТДР в период .....<br>"Коммунист" 1965 № 10         | lk.49  |
| 3 | Рейнгольд, О Новая система .....<br>"МЭМО" 1966 № I | lk.101 |



Tähtsaks majanduslikuks stiimuliks on tulu. Tulu õigest kasutamisest sõltuvad töö tulemused. Osa tulust läheb riigile, suurem osa ettevõttele.

Uues majandussüsteemis etendab tähtsat osa ka hinnapoliitika. Tööstuslike hindade reformimisel viidi hinnad vastavusse tegeliku töö kuluga tootmisprotsessis. Esimesel etapil 1964.aastal kehtestati uued hinnad mustale metallile, gaasile ja elektrienergiale.<sup>1</sup> 1965.aastal laienes reform keemiatööstusele, ehitusmaterjalidele, värvilistele metallidele ja tekstiilitööstuse toorainetele.<sup>2</sup> 1967.aastal muutusid hinnad masinaehituses, ehituses, kerge- ja toiduainetetööstuses.<sup>3</sup> Tööstuslike hindade muutmine tingis ka jaehindade muutmise.

VII kongress formuleeris sotsialistliku majandussüsteemi edasiarengu esmajärgulise ülesande, mis seisneb rahvamajanduse planeerimise kvaliteedi tõstmisel.<sup>4</sup>

Ühiskondliku tootmise lähtepunktiks peab olema teaduse ja tehnika arengu põhimiste suundade analüüs ja prognoosimine. Eriti rõhutas kongress prognooside koos-

---

1 Реформа цен в ТДР "Новое время" 1967 № 2 lk. 8

2 sama s lk.8

3 sama s lk.8

4 Елена Берг. УП съезд .... "ПМС" 1967 № 6 lk.90



tamist pikema aja peale kuni 1980.aastani. Majanduslike ja ühiskondlike ülesannete lahendamine teaduslik-tehnilise revolutsiooni tingimustes nõuab ettenägelikku arvestust, et saavutada majanduslikku efekti. Tuleb näha ette ühiskondliku elu arengusuund, töötada välja marksistlik-leninliku partei tegevuse teaduslikult põhjendatud prognoos.<sup>1</sup> Kongress rõhutas, et tuleb koostada prognoose teaduse ja tehnika arengu, ühiskondliku tootmise, inimeste nõudmiste ja vajaduste, sotsialistliku ideoloogia, moraali ja kultuuri arengu kohta. Ühiskondliku arengu seisukoht on eriti tähtis prognoos teaduslik-tehnilise revolutsiooni kohta, sest sellest sõltub Saksa Demokraatliku Vabariigi rahvamajanduse areng.

Plaanide koostamisel tuleb tingimata arvestada turu nõudeid. See, kes ei rahulda turu nõudeid ei või rahuldada ka ühiskonna vajadusi!<sup>2</sup>

VI ja VII kongressi vahelisel perioodil viidi järk-järgult ellu uut juhtimise ja planeerimise süsteemi. Praktika kinnitas selle süsteemi õigsuse. SSÜP oli üks esimesi sotsialistlike maade kommunistlikest parteidest, kes püstitas küsimuse majanduse juhtimise süsteemi ümberkorraldamise kohta teaduslik-tehnilise revolutsiooni tin-

<sup>1</sup> Гюнтер Миттаг. Проблемы формирования экономической системы социализма в ГДР "ПМС" 1968 № I

lk. 14

<sup>2</sup> Елена Берг. УП съезд ....ПМС" 1967 № 6

lk. 90



gimustes.<sup>1</sup>

Kahe kongressi vahelisel perioodil Saksa Demokraatlik Vabariik tunduvat tugevnes majanduslikult. tootmise juurdekasv tööstuses saavutati tänu töötootlikkuse tõstmisele. Kõige suurem juurdekasv oli juhtivates rahvamajanduse harudes nagu keemiatööstus, elektrotehnika ja elektroonika, tööpingitööstus ja masinaehitus. Ajavahemikul 1962 - 1966 tööstuslik tootmine tervikuna kasvas 125%.<sup>2</sup>

Üksikute tähtsamate tööstusharude kaupa oli juurdekasv järgmine :

|                                             |                   |
|---------------------------------------------|-------------------|
| Keemiatööstus,                              | 137%              |
| sealhulgas plastmassi-<br>tootmine          | 143%              |
| Plastmassitootmise ma-<br>sinad             | 136%              |
| Elektroonika                                | 147%              |
| Mõõtmis- ja reguleeri-<br>mistehnika        | 185%              |
| Elektronarvutusmasinad                      | 148%              |
| Täppis <sup>1</sup> mehhaanika ja<br>optika | 148% <sup>3</sup> |

Saksa Demokraatlik Vabariik on kujunenud kõrgesti arenenud tööstusega maaks. Tööstus moodustab vabariigi

ühiskondlikust kogutoodangust 69%.<sup>4</sup> Käesoleval ajal --

|                                               |        |
|-----------------------------------------------|--------|
| <sup>1</sup> Безыменский, Л. К новым берегам" | 1k.17  |
| "Новое время" 1967 № 18                       |        |
| <sup>2</sup> УП счезд .....                   | 1k.32  |
| <sup>3</sup> УП счезд .....                   | 1k.32  |
| <sup>4</sup> Экономика .....1966              | 1k.126 |



kuulub Saksa Demokraatlik Vabariik kümne juhtiva tööstusmaa hulka. Nii pruunsöe absoluutse tootmise alal on esikohal maailmas, kaaliväetise tootmise alal kolmandal kohal, soolhappe tootmisel kuuendal kohal, plastmassi ja sünteetilise vaigu tootmisel seitsmendal kohal, sünteetilise kautšuki tootmisel kaheksandal kohal, metallilöökamispinkide, sünteetilise kiu ja elektrienergia tootmisel üheksandal kohal maailmas.

1963. aasta lõpul alustas tööd naftajuhe "Söprus", 1965. a. alustas tööd esimene aatomi elektrijaam ja loodi sotsialismimaade vaheline elektrivõrkude ühendatud liin. 1966. aastal läks kasutusele rida uusi tootmisvõimsusi, nagu pruunsöekarjäär Špremburgis, mis on suurim ja võimsaim Euroopas.<sup>1</sup> Tunduvalt kasvas Šwedti naftaümbertöötlemise tehase võimsus, kombinaadi läbilaskevõime on 4 miljonit tonni aastas.<sup>2</sup> Käesoleval ajal töötatakse ümber 2,5 korda rohkem naftat kui neli aastat tagasi.<sup>3</sup> See võimaldab sünteetiliste materjalide tootmise tunduvat laienemist.

VI ja VII kongressi vahelisel perioodil kasvas elektrotehnika, elektroonika ja aparaaditööstuse osatähtsus. Nendest tööstusharudest sõltub teaduse- ja tehnika

|   |                 |      |        |
|---|-----------------|------|--------|
| 1 | Экономика ..... | 1966 | lk.127 |
| 2 | самас           |      | lk.127 |
| 3 | съезд .....     |      | lk. 35 |



areng ning selle kasutamine rahvamajanduses. Need tööstusharud loovad tähtsad materiaal-tehnilised eeldused uue majandussüsteemi rakendamiseks.<sup>1</sup> Suurt tähelepanu pühendati neis tööstusharudes kvaliteedile, tehti jõupingutusi selleks, et kvaliteet vastaks maailma tasemele.

Masinaehituses juurutati rida uusi tooteid, mis on võimelised konkureerima maailmaturul. Kuid mõningad otsustavad masinaehitusharud kippusid arengu maha jääma. Selle põhjustas puudulik planeerimine ja juhtimine uute teaduse ja tehnika saavutuste rakendamisel. Võeti tarvitusele abinõud, et mahajäämus likvideerida.

Ehituses laienes tootmine võrreldes 1962.aastaga 21%.<sup>2</sup> Laialdase tööprotsesside industrialiseerimisega, tänu töötajate loomingulisele initsiatiivile sotsialistlikus võistluses, õnnestus tõsta töötootlikkust 26,4%.<sup>3</sup> Rahvamajanduslikult tähtsad objektid anti käiku tähtaegselt.

Metallitööstus pööras suurt tähelepanu kvaliteedi tõstmisele, eriti kvaliteetseid metallitööstuse too-

---

|   |                |       |
|---|----------------|-------|
| 1 | УП счезд ..... | lk.37 |
| 2 | sama           | lk.39 |
| 3 | sama           | lk.39 |



teid vajab elektrotehnika, elektroonika, täppismehhanika ja keemiatööstus. Metallitööstusest sõltub suurel määral ka teaduslik-tehniline revolutsioon. VII kongressi eel omas metallitööstus esimese koha kogu tööstuses tööstusliku kogutoodangu kui ka tööliste ja teenistujate arvu poolest.<sup>1</sup> 1966.aastal saavutas metallitööstus suure juurdekasvu. Keemiatööstuse vahendite juurdekasv oli 1966.aastal võrreldes 1965.aastaga 23%, põllumajanduslike masinate tootmise juurdekasv samal ajal 21%, kudumismasinate tootmise juurdekasv 44%, metallilõikamispinkide tootmise juurdekasv 12%, elektriliste mõõteriistade tootmise juurdekasv 10%.<sup>1</sup> Metallitööstuses pööratakse suurt tähelepanu metalli ratsionaalsele kasutamisele.

Metallitööstuse järel omab teise koha keemiatööstus, mille toodang 1966-ks aastaks laienes 4,7 korda võrreldes 1950.aastaga.<sup>1</sup>

Kogu tööstusliku arengu kohta võib öelda seda, et eriti pöörati tähelepanu toodete kvaliteedi parandamisele, toodete tehnilise taseme tõstmisele, püüti saavutada seda, et suurem osa tooteid vastaks maailma parimate toodete tasemele. Tunduvalt kasvas leiutus ja ratsionaliseerimistegevus, mis andis suure majandusliku efektiivsuse.



Rahvamajanduse planeerimise ja juhtimise uut süsteemi hakati rakendama ka põllumajanduses. Uus juhtimise ja planeerimise süsteem võimaldas, olenevalt tootlike jõudude ja tootmissuhete arengust, üle minna pikemaajalisele planeerimisele põllumajanduses.<sup>1</sup> Esimeseks sammuks selles suunas oli kahe aasta plaan.<sup>2</sup> See plaan arvestab paremini tootmistsükli ja tagab järjekindla saagikuse tõstmise. Uus meetod arvestab paremini looduslikke ja majanduslikke tingimusi. Planeerimisega on tihedalt seotud materiaalne huvitatus, millele hakati erilist tähelepanu pöörama. Loodi sellised materiaalse stimuleerimise vahendid, mis vastaksid nii ühiskonna kui ka kooperatiivi huvidele. Kui esialgu oli põllumajanduses peatähelepanu pööratud plaanipärasele toodangu tõstmisele, siis edaspidi hakati rohkem tähelepanu osutama ka toodangu kvaliteedi plaanipärasele tõstmisele. Uue planeerimise ja juhtimise süsteemi juures tõusis kooperatiivide liikmete osatähtsus, kes tegid väärtuslikke ettepanekuid uute ühtsete hindade kehtestamisel, premeerimissüsteemi rakendamisel ja töö organiseerimisel.

Saksa Demokraatliku Vabariigi põllumajandus saa-

---

|   |                |        |
|---|----------------|--------|
| 1 | УП срезд ..... | lk. 78 |
| 2 | самас          | lk. 78 |



vutas peale koopereerimist küllaltki kõrge arengutase-  
me, sest koopereerimine toimus kõrgestiarenenud tööstus-  
maal ja seega oli võimalus laialdasemaks tehnika kasu-  
tamiseks.<sup>1</sup> Häid tulemusi saavutati tänu kõrgele meh-  
haniseerimise tasemele ja uute sotsialistlike suhete  
arengule. Põllumajanduse arengut soodustas töötootlik-  
kuse kasv, millele aitas kaasa laialdane mehhaniseeri-  
mine, põllumajanduse industrialiseerimine ja materiaali-  
se stimuleerimise rakendamine.<sup>2</sup> Uha rohkem on hakatud  
kasutama isemajandamist, sellel põhimõttel toimub kõigi  
lülide töö, toodete realiseerimine ja töötajate tasusta-  
mine. Teiste sotsialistlike riikidega võrreldes on  
Saksa Demokraatliku Vabariigi põllumajandus viimaseil  
aastail teinud rohkem edusamme. 1964 ja 1965. aastail kas-  
vas põllumajanduslik toodang Saksa Demokraatlikus Vaba-  
riigis kiirema tempoga kui tööstuslik toodang<sup>3</sup>. 1964. aas-  
tal kasvas tööstuse toodang 6,7%, põllumajanduse toodang  
aga 8%; 1965. aastal tööstuse toodang kasvas 6,1%, põllu-  
majanduse toodang 8,5%. Saksa Demokraatlik Vabariik on  
jõudnud nii kaugemale, et võib oma maad varustada täielikult

- 
- |   |              |             |           |
|---|--------------|-------------|-----------|
| 1 | Афанасев, Н. | Социализм и |           |
| 2 |              | "Коммунист" | 1967 № 10 |
|   | самас        |             | lk. 98    |
| 3 | Экономика    | .....       | 1965      |
|   |              |             | lk. 21    |



loomakasvatussaadustega ja lõpetada impordi.<sup>1</sup>

Sotsialistliku tootmise lõppeesmärgiks on elanike heaolu tõstmine. Viimasel ajal sõltub elanike heaolu väga palju sellest, kuidas suudetakse teostada tehnilist revolutsiooni. Elanike elatustase sõltub materiaalsest tootmisest, kui tõuseb tootmise tase, tõuseb ka elanike elatustase. Tänu tootmise pidevale kasvule on õnnestunud elanike elamistingimusi tunduvalt parandada. Ajavahemikul 1963-1966 tõusis tööliste ja teenistujate töötasu kuni 111%, talupoegade-kooperaatorite töötasu aga kuni 138%<sup>2</sup>. Tõsteti palka töötajatel, kes töötavad ehitustel, tervishoiualal ja kaubanduses. 1964.aastal tõusis pension sõltuvalt väljateenitud aastate järgi. Tänu headele töönaidajatele, kvalifikatsioonitõstmisele ja naiste laialdasemale tööle asumisele kasvas perekonna puhas tulu kuni 870 saksa margani, s.o. 14% võrreldes 1962.aastaga.<sup>3</sup>

VII kongress võttis vastu otsuse 1967.aastal tõsta minimaalset töötasu 220 margalt kuni 300 margani.<sup>4</sup> Differentseeritult tõsta palka töötajatel, kes saavad kuni

---

|   |                              |                |        |
|---|------------------------------|----------------|--------|
| 1 | Экономика .....              | 1965           | lk. 21 |
| 2 | УП сьезд .....               |                | lk. 84 |
| 3 | .....                        | same           | lk. 84 |
| 4 | Елена Берг... УП сьезд ..... | "ПМС" 1967 № 6 | lk. 89 |



400 marka kuus.<sup>1</sup> 1.septembrist 1967 viidi sisse viiepäevane töönnädal kahe puhkepäevaga, suurendati töötajate minimaalsed puhkust kuni 15 päevani aastas.<sup>2</sup> Alates 1968.aastast on pensiooni alammääraks 120-150 marka<sup>3</sup>.

VI ja VII kongressi vahelisel perioodil pöörati senisest rohkem tähelepanu hoolitsemisele naiste ja laste eest. Kohtade arv lasteasutustes kasvas, kui 1962.aastal oli kohti lastesõimedes 114 726, siis 1966.aastal kasvas kohtade arv 148 900-ni, lasteaedades oli kohti 1962.aastal 446 000, aga 1966.aastal juba 510 800.<sup>4</sup>

Paranes ka elanike varustamine korteritega. Ajavahemikul 1962-1966 ehitati üle 280 000 uue korteri.<sup>5</sup> Elamuehitus arenes põhiliselt uutes tööstus- ja põllumajandusrajoonides.

Elanike heaolu ei sõltu mitte ainult palga suurendamisest või kauba tootmist tõstmisest. Tähtsat osa elanike paremal teenindamisel etendab tervishoiusüsteem. Tänu elanike paremale meditsiinilisele teenindamisele kasvas inimeste eluiga. Eluea pikenemine saavutati peaaegu

|   |                                               |       |
|---|-----------------------------------------------|-------|
| 1 | Елена Берг..... УП счезд ..... "ПМС" 1967 № 6 | 1k.89 |
| 2 | samas                                         | 1k.89 |
| 3 | samas                                         | 1k.89 |
| 4 | УП счезд .....                                | 1k.84 |
| 5 | samas                                         | 1k.85 |



miselt rinnavalaste surevuse vähendamisega. Tervishoiuasutused ei tegele ainult haiguste ravimisega, vaid viimasel ajal on hakatud rohkem tähelepanu osutama haiguste profülakrikale.

Partei programmis on suurt tähelepanu pööratud ideoloogilisele tööle, samuti haridus- ja kultuuritööle. Majanduse juhtimise ja planeerimise uus süsteem nõuab igakülgsest arenenud inimesi. Sellepärast partei ideoloogiline ja teoreetiline töö on suunatud töötajate sotsialistliku teadlikkuse, hariduse- ja kultuuritaseme ning töötajate loomingulise initsiatiivi tõstmisele.<sup>1</sup> Sellega luuakse alus ühiskondlikule progressile kõigil elualadel. Peale VI kongressi teostesid juhtivad parteitöötajad elanikele partei programmi tutvustamist. Selgitati sotsialismi laiahaardelise ehitamise tähtsust ja ülesandeid.

VI ja VII kongressi vahelisel perioodil kasvas tunduvalt ühiskonnateaduste osatähtsus. Ilmus rida teaduslikke töid ajaloolastelt, majandusteadlastelt, filosoofidelt ja sotsioloogidelt. Suureks sündmuseks oli kaheksaköitelise "Saksa töölisliikumise ajaloo" ilmumine, millega tähistati SSUP 20. aastapäeva. Nimetatud koguteose koostamisest võtsid osa ajaloolased ja teised ühiskonna-

<sup>1</sup> УП съезд .....

lk. 113

<sup>2</sup> УП съезд .....

lk. 14



teadlased, koguteose koostamist juhtis Walter Ulbricht. See on tähtis teaduslik-teoreetiline dokument partei saavutuste kohta. Ühiskonnateaduste uurimistöö keskpunktis on sotsialismi laiahaardelise ehitamise probleemid. Kongress "Marksistlik-leninlik filosoofia ja tehniline revolutsioon" selgitas teaduslik-tehnilise revolutsiooni probleeme sotsialismi tingimustes.

Partei Keskkomitee kinnitas laialdase sotsioloogilise uurimise programmi teema.: "Töötajate kultuur-tehnilise arengu tase tehnilise revolutsiooni protsessis," mis määras kindlaks sotsioloogilise uurimistöö ülesanded kuni 1970. aastani.

Mue planeerimise ja juhtimise süsteemi rakendamine seadis tähtsad ülesanded majandusteadlastele. Siin töötati selliste küsimuste kallal, nagu planeerimise ja juhtimise parandamine ja selle edasiarendamine.

Sotsialismi laiahaardeline ehitamine tingis ühtse sotsialistliku haridussüsteemi rakendamise, mis otsustati SSÜP VI kongressil. Järk-järguline uute õppeplaanide rakendamine algas 1964/65 õppeaastal.<sup>2</sup> Esmajoones tõsteti matemaatika õpetamine kõrgemale teaduslikule tasemele.

1 УП счезд .....

lk.115

2 УП счезд .....

lk.118



semele. Sellele järgnes uute õppeplaanide rakendamine poliitiliste ainete õpetamisel 1.-10. klassini. Alates 1964.aastast viidi 9.-12. klassini sisse ühiskonnaõpetus, mis andis vanemate klasside õpilastele võimaluse süstemaatiliselt tutvuda marksismi-leninismi alustega.<sup>1</sup> Poliitiline õpetus muutus sotsialistliku haridussüsteemi kindlaks osaks. Viimasel ajal on rohkem tähelepanu pühendatud ka noorte kasvatamisele, siin etendavad tähtsat osa tugev klassikollektiiv ja pioneeri-ning noorsooorganisatsioonid. Palju on tehtud sidemete tugevdamiseks kooli-kodu ja ettevõtete vahel, kus õpilased töötavad.

Uue haridussüsteemi rakendamisega kasvas ülikoolide, kõrgemate ja kesk-eriõppeasutuste kvalifitseeritud spetsialistide ja teaduslike töötajate ettevalmistamised. VI ja VII kongressi vahelisel perioodil saatsid nimetatud õppeasutuste statsionaarsed, kaugõppe- ja õhtused osakonnad välja 210 000 spetsialisti.<sup>2</sup> Kasvas teoreetilise ettevalmistusetase, laienes ja süvenes matemaatika, loodusteaduse, ühiskonnateaduste ja majandusteaduse õpetamine. Et edukamalt teostada teaduslikku uurimistööd ja kõike uut kiiremini tootmisse rakendada, selleks loodi tihe side kõrgemate õppeasutuste, teaduslike uurimis- asutuste ja tööstusettevõtete ning põllumajanduslike koo-

---

<sup>1</sup> УП счезд ..... lk. 118

<sup>2</sup> УП счезд ..... lk. 123



peratiivide vahel.

See side on eriti tähtis sellepärast, et sotsialismi laiahaardelise ehitamise perioodil muutub teadus vahetuks tootlikuks jõuks ja etendab tähtsat osa tootmise efektiivsuse tõstmisel. Saksa Demokraatliku Vabariigi teadlased on võitnud rahvusvahelise tunnustuse, neid on võetud vastu rahvusvahelistesse teaduslikesse organisatsioonidesse.

Alates V kongressist, on pidevalt tähelepanu pööratud sotsialistliku rahvusliku kultuuri arengule ja sotsialistliku ühiskonna inimese vaimse palge kujundamisel. Kogu kirjanduse ja kunsti elu on seotud ühiskonnas toimunud suurte ümberkorraldustega. Ikka rohkem leiavad kirjanike ja kunstnike teostes kajastamise konfliktid ja probleemid, mis on seotud sotsialismi laiahaardelise ehitamisega. Seoses viiepäevasele töönädalale üleminekuga, kasvab kultuuriasutuste osatähtsus rahva teenindamisel. Saksa Demokraatliku Vabariigi kirjandus- ja kunstiteosed ning kultuurialased saavutused on laialt tuntud rahvusvahelises ulatuses.

Arvestades saavutatud edusamme kõigil eluvaldkondadel otsustas SSÜP VII kongress luua riigis arenenud sotsialistlik süsteem.<sup>1</sup>

1

Эрих Хонеккер. Проблемы создания развитой общественной системы социализма в ГДР  
"ПМС" 1967 № 9

lk.67



Arenenud sotsialistliku ühiskonna tuumiku moodustab sotsialismi majandussüsteem<sup>n</sup>, mis haarab endasse rahvamajanduse proportsionaalse arengu, kõrgeefektiivsusega majandusliku struktuuri, tootmise kõrge teaduslik-tehnilise taseme ja planeerimise ja juhtimise kaasaegse süsteemi. Arenenud sotsialistliku ühiskonna majandust iseloomustab tootmisprotsesside kõrge mehhaniseerimise ja automatiseerimise tase, laialdane elektronarvutusmasinate, uute materjalide ja aatomenergia kasutamine.

Uuemaks sündmuseks Saksa Demokraatlikus Vabariigis oli konstitutsiooni projekti arutamine. 1. detsembril 1967. aastal toimus rahvakoja istung, kus riiginõukogu esimees ja SSÜP peasekretär Walter Ulbricht tegi ettepaneku uue konstitutsiooniprojekti väljatöötamise kohta.<sup>1</sup> Projekt anti rahvale arutamiseks. Uues konstitutsioonis kajastuvad kõik need suured muudatused, mis on toimunud 20. aasta jooksul. Konstitutsiooni projekti tähelepanu keskpunktis on inimene, kellele garanteeritakse laialdased demokraatlikud vabadused. Projekt kuulutab, et Saksa Demokraatlik Vabariik on saksa rahva sotsialistlik riik, kõik, mis luuakse rahva kätega, kuulub rahvale.<sup>2</sup>

1

Чернявский, В. Новая Конституция ТДР  
"Новое время" 1968 № 8

lk.8

2

Чернявский, В. Новая ..... "Новое время"  
1968 № 8

lk.8



Konstitutsiooni projekt märgib ära ka Saksamaa tule-  
viku, mille eesmärgiks on edasine võitlus arenenud  
sotsialistliku ühiskonna eest, rahu eest kogu maail-  
mas. Konstitutsioonis on fikseeritud, et sõda mitte  
kunagi ei tohi olla seotud Saksamaa territooriumiga.  
Konstitutsioon kinnitati käesoleva aasta aprillis  
rahva] hääletusega.



## LÕPPKOKKUVÕTE

Sotsialismi ehitamine Saksa Demokraatlikus Vabariigis jagunes<sup>le</sup> kahte perioodi : I perioodil toimus sotsialismi aluste rajamine (1952-1962), II perioodil alates 1963.aastast toimub sotsialismi laiahaardeline ehitamine.

Sotsialismi aluste rajamise perioodil sai kogu majanduses valitsevaks sotsialistlik sektor. Sotsialismi aluste rajamisega kaasnes mitte ainult ennesõja-aegse majanduse teostamine vaid ka tootmise tähelepanuväärne laiendamine. Peaaegu täielikult suudeti likvideerida disproportsioon tööstuses, mille põhjustas Saksamaa lõhenemine. Tunduvalt laienes tootmise tehniline baas ja kasvas kvalifitseeritud kaader. Sotsialismi aluste rajamise protsessis arenes välja sotsialistlik töö organiseerimine ja planeerimine, formeerus rahvamajanduse uus struktuur.

Sotsialismi aluste rajamine oli seotud suurte raskustega. Saksamaa lõhestamise tagajärjel jäi Saksa Demokraatlik Vabariik ilma kütte- ja toorainetevarudest ja rasketööstusest. Peale selle kehtestasid Lääne-Saksamaa ja teised imperialistlikud riigid Saksa Demokraatliku Vabariigi suhtes majandusliku blokaadi. Saksa



Demokraatlikku Vabariiki varustas<sup>id/</sup> kutte- ja toorainetega NSV Liit ja teised sotsialismimaad. Vastastikune abistamine toimus VMA Nõukogu kaudu. Ilma VMA Nõukogu abita oleks Saksa Demokraatliku Vabariigi majandus olnud suurtes raskustes ja ta poleks saavutanud sotsialismi aluste rajamisel ja sotsialismi laiahaardelisel ehitamisel sellist edu nagu ta senini on saavutanud.

Sotsialismi aluste rajamine andis võimaluse minna sotsialismi laiahaardelisele ehitamisele. Kurss sotsialismi laiahaardelisele ehitamisele võeti SSÜP VI kongressil, mis võttis vastu partei uue programmi ja kavandas majandusliku arengu perspektiivid kuni 1970. aastani.

Sotsialismi laiahaardelisele ehitamisele asumist soodustas tolle aja rahvusvaheline olukord. Nii-  
melt oli alanud imperialismi koloniaalsüsteemi kokkuvarisemine.

Et edukalt teostada sotsialismi laiahaardelist ehitamist, on vaja tagada Saksamaale rahu ja rahvuslik ühtsus. SSÜP leidis, et kõige sobivamaks ühendamise teeks on konföderatsiooni moodustamine, kuhu kuuluksid mõlemad Saksa riigid ja vabalinn Berliin. Ühendamine on aga ebaõnnestunud Saksa Föderatiivse Vabariigi valitsevate ringkondade süü tõttu.



Sotsialismi laiahaardelise ehitamise põhiliseks ülesandeks on organiseerida Saksa Demokraatliku Vabariigi rahvuslik majandus kõrgel teaduse ja tehnika arengu baasil. Saksa Demokraatlik Vabariik peab kujunema kõrgesti arenenud sotsialistliku tööstusega riigiks.

Sotsialismi laiahaardelise ehitamisega on tihedalt seotud uue sotsialistliku ühiskonna inimese kasvatamine. See nõudis rahvahariduse süsteemi lähendamist elule ja kultuurielu ümberkorraldamist.

Sotsialismi ehitamine algas endisel imperialistlikul maal, kus rahvas oli tugeva fašistliku ideoloogia mõju all. Need ideed said küll purustava löögi osaliseks demokraatlikul Saksamaal, kuid eksisteerivad edasi läänes ja avaldavad mõju ka Saksa Demokraatliku Vabariigi elanikele. Sellepärast on pööratud ideoloogilisele tööle küllaltki suurt tähelepanu.

Sotsialismi laiahaardeline ehitamine tingis rahvamajanduse planeerimise ja juhtimise uue süsteemi rakendamise. Siin etendab tähtsat osa teaduslik planeerimine ja juhtimine, materiaalne huvitatus, uusimate teaduse ja tehnika saavutuste rakendamine. Viimasel ajal on pööratud erilist tähelepanu pikaajaliste teaduslike prognooside koostamisele kõigi ühiskonnaelu alade kohta.



Kuna Saksa Demokraatlik Vabariik on tõusnud majanduslikult kõrgestiarenenud maade hulka, on tema tähtsus rahvusvahelisel areenil tunduvalt kasvanud ja sidemed vabanenud maadega ja kapitalistlike riikidega tihenened.

Kõik SSÜP poolt püstitatud ülesanded kõigil elualadel on suunatud sellele, et lähendada tähtis ajalooline ülesanne - jõuda kõigil elualadel ette Saksa Föderatiivsest Vabariigist. Näidata Lääne-Saksamaa töölisklassile sotsialistliku korra üleolekut kapitalistlikust korrast ja luua sel teel alus töölisklassi võimule kogu Saksamaal.



## Р е з ю м е.

Построение социализма в ГДР делится на два периода. В первый период с 1952 - 1962 года происходит <sup>построение основ</sup> закладка социализма, со второго периода с 1962 года происходит уже развернутое построение социализма.

В период закладки социализма в основу всей экономики лег социалистический сектор. С закладкой основ социализма была восстановлена не только уровень довоенной экономики, но и значительно расширено производство. Расширилась техническая база производства и возрос квалифицированный кадр. В процессе закладки основ социализма развивается организация труда и планирования. Форсируется новая структура народного хозяйства.

<sup>построение</sup> Закладка основ социализма происходила в трудных условиях. Раскол Германии вызвал диспропорцию в производстве. ГДР осталась без запаса топлива и сырья, большая часть промышленности, почти вся тяжелая промышленность, осталась на Западе. Положение затрудняло еще то, что Западная Германия и другие империалистические страны установили ГДР экономическую блокаду. В тяжелую <sup>ос. время</sup> минуту ГДР помогли Советский Союз и другие социалистические страны. Помощь оказывали через СЭВ.

ГДР получала в основном сырье и топливо. Без помощи других социалистических стран была бы ГДР в большом экономическом затруднении и она не могла бы достиг такого экономического подъема, какого она достигла в наши дни.



Закладка основ социализма дала возможность перейти к развернутому строительству социализма. Задачи строительства развернутого социализма были намечены на VI съезде СЕПГ. Указанный съезд принял новую программу партии и наметил перспективы экономического развития до 1970 года. Благоприятствовало развернутому строительству социализма международное положение того времени — начался распад системы колониализма.

Чтобы успешно осуществить развернутое построение социализма, надо было обеспечить Германии мир и национальное единство. Для этого СЕПГ подчеркнул необходимость объединения Германии путем конфедерации. Объединение Германии не удалось по вине правящих кругов Германской Федеративной Республики.

Так как основой общественной жизни является экономика, то на решении экономических задач обращено очень большое внимание. Центральной задачей нового семилетнего плана (1964 — 1970) является организация национальной экономики ГДР. Страна должна превратиться в высокоразвитую страну социалистической индустрии и приобрести прочное место в лагере социализма. Немалую роль сыграло здесь и применение новой системы планирования и руководства хозяйством, которая основывается на научной организации труда, на применении новейших достижений техники и экономического стимулирования.

Развернутое строительство социализма требует квалифицированного <sup>их</sup>кадра, <sup>от</sup>сознательных строителей социализма. Для того осуществили переустройство системы образования, установили связь школы с жизнью. От писателей и художников требуют близких к жизни произведений.



Влияние буржуазной идеологии привлекло внимание СЕПГ и заставляет нас более обращать внимания на идеологическую работу.

Благодаря одержанным достижениям в развернутом строительстве социализма заметно возросло международное влияние ГДР в период от УІ до УІІ съезда.

Усилилась экономическая и культурная связь ГДР с государствами Азии, Африки и с капиталистическими странами Европы.

УІІ съезд СЕПГ подчеркнул необходимость создать всесторонне развитое социалистическое общество. Для этого необходимо было провести научно-техническую революцию и заметно увеличить эффективность производства. Необходимо было перейти на перспективное планирование, предвидя развитие всех общественных наук.

Все задачи направлены на то, чтобы создать изобилие продуктов и предметов потребления, создать лучшие условия жизни для людей.

Показать преимущество социалистической системы над капиталистической и помочь укреплению социалистического лагеря.

---



## Kasutatud kirjandus.

## I Marksismi - leninismi klassikud:

1. 1957. ja 1960.aastail Moskvast toimunud kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise dokumendid, Tallinn, 1964.

## II Allikad:

1. 20 лет СЕПТ. Документы социалистической единой партии Германии , Москва 1966 .
2. У съезд социалистической единой партии Германии , Москва 1959г.
3. УП съезд социалистической единой партии Германии, Берлин 1967.  
На правах рукописи.
4. Ульбрихт, В. Программа социализма и историческая задача СЕПТ.  
Программа социалистической единой партии Германии, Москва 1963 .
5. Экономика социалистических стран в цифрах 1961-1966 .  
Москва 1962- 1967

## III Erialane kirjandus:

1. Афанасьев, Н. Социализм и крестьянство ГДР  
"Коммунист" 1965 № 5.
2. Безыменский, Л. К новым берегам,  
"Новое время " 1967 № 18.



3. Берг, Е. На пути развернутого строительства социализма, " Проблемы мира и социализма " 1963 № 3.
4. Берг, Е. УП съезд социалистической единой партии Германии  
"ПМКС" 1967 № 6.
5. ГДР в период развернутого строительства социализма,  
Москва 1965.
6. Журнал "Айнхайд" на страницах "Коммуниста",  
"Коммунист" 1963 № 12.
7. Иванов, Н.И. Экономическое сотрудничество и взаимопомощь в странах социализма,  
Москва 1962 .
8. Кремке, К. Планирование и руководство хозяйством в ГДР,  
"Коммунист" 1965 № 10
9. Кульбакин, В.Д. Очерки новейшей истории Германии, Москва 1962 .
10. Миттач, Г. Проблемы формирования экономической системы социализма, в ГДР,  
"ПМКС" 1968 № 1.
11. Народное хозяйство ГДР.  
15 лет мирного развития, Москва 1961 .
12. О значении и роли ГДР,  
Статья современника "Новое время " 1967 № 16.
13. Программа развернутого строительства социализма на немецкой земле,  
"Коммунист" 1963 № 10.



- I4. Рейнгольд, О. Новая система планирования и управления народным хозяйством ГДР, МЭ и МО" 1966 № I.
- I5. Румгайзер, В. Новое в экономической жизни ГДР, "Новое время" 1967 № 27.
- I6. Терехов, В. СЭВ : Межгосударственная специализация и кооперирование производства, "МЭ и МО" 1965 № II.
- I7. Форпост социализма на западе, Москва 1959.
- I8. Хонеккер, Э. Проблемы создания развитой общественной системы социализма в Германской Демократической Республике, "ПМДС" 1967 № 9.
- I9. Чернявский, В. Новая конституция ГДР, "Новое время" 1968 № 8.

IV Teatmikud:

- I. Ежегодник 1960 ; 1964 - 1967 .



## S i s u k o r d.

## SISSEJUHATUS.

Lk 1-5

- I Sotsialismi aluste rajamine Saksa Demokraatlikus Vabariigis, Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei V Kongress.

Lk 5-30

- II Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei VI Kongress-  
- sotsialismi laiahaardelise ehitamise kongress

Lk 31-58

- III Saksa Demokraatlik Vabariik sotsialismi laiahaardelise ehitamise teel. Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei VII Kongress.

Lk 59-86

Lõpp-kokkuvõte.

Lk 87-90

Režumee

Lk 91-93

Kirjanduse nimekiri.

Lk 94-96